

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2

Calendarul anului curent e hașurat în culori nedorit de sumbre

3

Andrei Prisacar: În câțiva ani toate plățile pentru serviciile publice vor trece pe online

4

Lidera PAS, Maia Sandu, a câștigat al doilea tur de scrutin

Lidera Partidului "Acțiune și Solidaritate" (PAS), Maia Sandu, a câștigat duminică alegerile prezidențiale din Republica Moldova.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la datele preliminare ale Comisiei Electorale Centrale, Maia Sandu a obținut 57,75% – 943 486 voturi. Adversarul său, președintele în exercițiu Igor Dodon a obținut duminică 42,25% din voturile alegătorilor – 691.141 de voturi. Acestea sunt datele publicate după procesarea a 100% din procesele verbale de la secțiile de votare. Datele sunt considerate preliminare, până când CEC va primi toate procesele originale de la secțiile de votare.

La alegeri au participat 1,65 mil. de alegători, ceea ce reprezintă 52,78% din numărul total de alegători cu drept de vot.

Maia Sandu va deveni prima femeie președinte din istoria Republicii Moldova.

Potrivit legislației, desemnarea noului președinte trebuie să aibă loc în termen de 45 de zile de la data alegerilor, dar nu mai devreme de expirarea mandatului actualului președinte. Mandatul lui Igor Dodon expiră în data de 23 decembrie.

În cadrul unui briefing de presă, după victoria sa în alegerile prezidențiale, lidera partidului "Acțiune și Solidaritate" (PAS), Maia Sandu, a promis că va urma o politică externă echilibrată în calitate de președinte.

"Vom construi un echilibru real în politica externă, bazat pe interesele naționale ale Republicii Moldova, și un dialog pragmatic cu toate țările, inclusiv România, Ucraina, statele europene, Rusia și Statele Unite ale Americii", a asigurat Sandu.

ISSN 1857-1212

Curs valutar
18.11.2020

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.1103
EUR	1	20.3227
UAH	1	0.6085
RON	1	4.1709
RUB	1	0.2238

CAPITAL Market

**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com

tel.: 022 22-12-87;

fax: 022 22-05-03

Abonați-vă la versiunea electronică a ziarului Capital Market

Abonându-vă la versiunea electronică a ziarului Capital Market, pe durata abonamentului veți avea acces la versiunea electronică a ziarului.

Pentru a vă abona la versiunea electronică a ziarului Capital Market, trebuie să sunați la redacție (022 221287) sau să trimiteți o scrisoare pe adresa de e-mail:

ziarulcm@gmail.com.

ÎN ATENȚIA COMPANIILOR – ENTITĂȚI DE INTERES PUBLIC!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, Instituția Publică Ediția Periodică Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.: 022 221287,
022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market în toate oficiile "Poșta Moldovei" din țară sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

"Ediții Periodice" (022) 233740

INVITAȚIE DE COLABORARE!

I.P. Ediția Periodică "Capital Market" lansează o propunere de colaborare pentru agenții și companiile de publicitate.

Telefon de contact

– 022 22 9445,

email – gt@capital.market.md

COMUNICAT DE PRESĂ AL CNPF

Reacția Comisiei Naționale a Pieței Financiare la Decizia Instanței judecătorești în privința „MOLDASIG” SA

Fiind în deplin dezacord cu Încheierea Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 6 noiembrie 2020 (pe dosarul nr. 3-2211/2020), prin care a fost instituită administrarea specială provizorie a „MOLDASIG” SA, cu înlăturarea de la executarea atribuțiilor funcționale a administratorului și consiliului societății, Comisia Națională a Pieței Financiare – autoritate publică autonomă, care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancaară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei... fiind investită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă, în limitele stabilite de legislație – a contestat respectivul act judecătorec, prin depunerea Recursului corespunzător care urmează a fi examinat de Curtea de Apel Chișinău.

Potrivit CNPF, „Încheierea emisă de Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) este neîntemeiată și ilegală, în legătură cu care fapt urmează a fi casată, dată fiind că instanța de fond a încălcat și a aplicat greșit normele de drept material, a încălcat normele de procedură în contencios administrativ, a eșuat să administreze probe concludente. În consecință, aprecierile și concluziile instanței de fond expuse în încheiere sunt eronate/denaturate și vin în contradicție cu circumstanțele de fapt ale cauzei”.

În această ordine de idei, autoritatea de supraveghere (CNPF) a solicitat Instanței de Fond Recursului, cu casarea Încheierii Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 06.11.2020 și... aplicarea măsurii de suspendare condiționată prin instituirea administrării provizorii, ca fiind neîntemeiată.

Serviciul de presă al CNPF

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

În cadrul ședinței ordinare publice din 17 noiembrie 2020, Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), potrivit competențelor conferite de legea-cadru, a aprobat decizii aferente pieței financiare non-bancare, mai cu seamă:

I. AUTORIZARE

- Înregistrarea în Registrul emitenților de valori mobiliare a dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale SA „ELECTROTEHNI-CA”, în sumă de 187 260 lei, în număr de 12 484 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 15 lei;

- Autorizarea reorganizării SA „CONFORT-A.M.” prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unei părți din patrimoniu către societatea nou-creată „CONFORT MODERN” SRL;

- Autorizarea reorganizării SA „GALANTERIA” prin transformare în societate cu răspundere limitată;

- Avizarea cererii de retragere obligatorie adresată acționarilor SA „MIDGARD TERRA” inițiată de ofertantul Yury Bogdanov, obiectul căreia îl con-

stituie 48404 acțiuni ordinare nominative emise de SA „MIDGARD TERRA”;

- Acordul prealabil companiilor fiduciare „BV Fiduciar Invest” SA și „Econ-Renaștere” SA pentru procurarea valorilor mobiliare de stat;

- Avizarea înregistrării de stat a modificărilor și completărilor operate în statutul AEI „RURAL CREDIT” (aprobată de adunarea generală repetată a membrilor ținută prin corespondență în data de 30.10.2020);

- Reperfectarea licenței AEI „MICROÎMPRUMUT”, pentru desfășurarea activității de asociație de economii și împrumut, prin substituirea anexei la licență cu modificarea adresei juridice a filialei „STĂUCENI” din MD-4839, mun. Chișinău, s. Stăuceni, str. Grătiștii 11/A, în MD-4839, mun. Chișinău, s. Stăuceni, str. Păcii 5/a;

- Reperfectarea licenței AEI „VALEA VÎLCULUI” pentru desfășurarea activității asociațiilor de economii și împrumut, prin substituirea anexei la licență cu modificarea adresei juridice a filialei nr. 5 din MD-4101, or. Cimișlia, str. Sf. Maria 2, în MD-4101, or. Cimișlia, str. Ștefan cel Mare și Sfânt 16;

- Avizarea înregistrării de stat privind lichidarea OCN „DAVID CREDIT” SRL (aprobată prin decizia unicului asociat din 05.10.2020);

- Înregistrarea în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate a entității „MEDINVEST CREDIT” SRL.

II. SUPRAVEGHERE

Cu titlu de monitorizare, Consiliul de Administrație – organ decizional al entității de supraveghere nebancaară – autosesizându-se și „luând notă de circumstanțele exercițiului de aplicare de către „CONFIDENTIAL-AUDIT” SRL și „ALTIMEEA” SRL a administrării provizorii „MOLDASIG” SA..., pentru a nu perturba buna gestiune operațional-financiară și investițională, asigurând astfel condiții optime de conservare a activelor Societății”, a operat completări la Ordonanța nr. 53/6 din 10.11.2020, potrivit căreia, „se interzice, fără acordul prealabil al Comisiei Naționale..., efectuarea tranzacțiilor cu activele asiguratorului și activele emitenților..., în care „MOLDASIG” SA deține acțiuni și care participă la acoperirea rezervelor tehnice și calculul ratei de solvabilitate”.

Serviciul de presă al CNPF

Emisiunile de obligațiuni municipale, care ar oferi resurse financiare administrațiilor locale, pentru a lansa proiecte de dezvoltare, este un proces mult întârziat în Republica Moldova.

E adevărat că avem municipii cu o putere financiară slabă. Iar aceasta scade șansa de a atrage investitori pentru a procura obligațiuni și, respectiv, a investi în proiecte. De asemenea, procesul este complex. Aceste și alte probleme îngreșesc calea de obținere a fondurilor pentru implementarea unor proiecte în folosul comunității prin emisia de obligațiuni municipale.

Dar anume insuficiența resurselor financiare la Autoritățile Publice Locale (APL) reprezintă principalul motiv de stagnare a dezvoltării localităților din Republica Moldova, fie că e vorba de sisteme de apeduct și canalizare sau infrastructură pentru platforme industriale. Peste 70 la sută din veniturile APL provin din transferurile de la bugetul de stat. Pe de altă parte, gradul de îndatorare a APL este unul nesemnificativ. Însă, „deși legislația prevede posibilitatea emisiunii de obligațiuni municipale de către APL de toate nivelele, până la moment niciuna din respectivele entități nu a făcut un asemenea pas. Cauzele sunt multiple, atât de ordin legislativ, investițional sau chiar de infrastructură financiară. Pe de o parte, interacțiunea cu piața de capital necesită competențe financiare și de prognozare economică deosebite din partea APL. Pe de altă parte, cadrul legislativ actual nu pare a fi favorabil atât emisiunii, cât și investiții în obligațiuni municipale. De asemenea, piața de capital națională rămâne în continuare în umbra sistemului bancar, posibilitățile oferite de aceasta fiind limitate, dar, în același timp, puțin cunoscute”, constată experții Centrului Analitic Independent „Expert-Grup”.

Pentru a ajuta APL-urile să folosească acest instrument și, totodată, a contribui la eficientizarea legislației naționale privind emiterea obligațiilor municipale, „Expert-Grup” a realizat Studiul „Obligațiunile municipale – instrument de dezvoltare a comunităților locale”, în cadrul proiectului „Obligațiunile guvernamentale locale – ca măsură de sporire a autonomiei locale”.

„Scopul acestui proiect este să sporească capacitățile APL-urilor în emiterea obligațiilor municipale, pentru a finanța investițiile capitale în concordanță cu prioritățile locale și practicile de bună guvernare”, menționează Adrian Lupușor, director executiv, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”.

Obligațiunile municipale – instrument de dezvoltare a comunităților locale

CE SUNT OBLIGAȚIUNILE MUNICIPALE?

Termenul „obligațiuni municipale” se referă la valorile mobiliare emise de orașe sau alte forme administrativ-teritoriale locale. Conform legislației naționale – instrumente de datorie ce pot fi emise de autoritățile administrației publice locale care în Moldova pot fi de nivel I – primării și de nivel II – raioane și unități teritoriale autonome. Autoritățile locale se pot împrumuta prin emisia de obligațiuni pentru a obține finanțare, de regulă, pentru investiții capitale, sau refinanțarea unei datorii pe termen lung contractată anterior, constată experții.

DE CE APL NU FAC EMISIUNI DE OBLIGAȚIUNI?

De ce nu avem nici o emisiune de obligațiuni, în condițiile în care țările vecine folosesc, mai mult sau mai puțin, acest instrument, pentru ca municipiile să obțină resurse de finanțare? Există mai mulți factori care descurajează aceste investiții. În opinia autorilor studiului, este vorba despre tratamentul fiscal nefavorabil investitorilor în raport cu alte instrumente, cum ar fi valorile mobiliare de stat (VMS), care nu se impozitează; limite de îndatorare mici raportate la veniturile administrațiilor publice locale (de 30% pentru municipiile Chișinău și Bălți și de doar 20% pentru celelalte APL-uri). Mai ales în municipiile mici, cu o industrie slab dezvoltată, cu o putere financiară la fel de slabă, cu afaceri și venituri, care nu le permit să facă investiții prin emisiunea de obligațiuni. Totodată, este interzisă emisiunea în valută străină, mai constată Expert-Grup. Și în aceste condiții nu ai cum să atragi investitori străini, dar și pe cei din diasporă, care în primul rând ar fi interesați să susțină APL din locurile de baștină. Și atunci posibilitățile de a atrage investiții prin emisia de obligațiuni sunt limitate la minimum. Ba chiar, nu există.

În același timp, pentru ca să emită obligațiuni, administrațiile publice locale trebuie să treacă printr-un proces destul de complicat. Dacă e să ne referim punctual, acest proces include 10 pași: avizul Ministerului Finanțelor, pregătirea prospectului de emisie, aprobarea prospectului de către CNPF, derularea ofertei publice, notificarea privind rezultatele, raportul APL privind datoria, decizia autorităților loca-

le, închiderea ofertei publice, înregistrarea rezultatelor emisiunii, circulația și stingerea obligațiilor. Este un proces complicat, dar care merită eforturi, or e vorba de bani, de mulți bani, dar, pe de altă parte, și de riscuri majore de îndatorare, pe care dacă nu o onorezi intri în faliment, dar și compromiți definitiv acest instrument financiar. Însă, ca și într-o altă operațiune financiară, obligațiunile trebuie asigurate pentru a fi stinse la termen.

Nu poți să faci emisiuni pentru a finanța proiecte importante, atunci când ești limitat într-o prevenițiune a riscului îndatorării excesive. Limita de îndatorare este, cu precădere, de 20% din veniturile excluzând transferurile cu destinație specială. Dar mai trebuie să ai competențe financiare și de prognozare economică deosebite pentru a face o emisiune. Regulile poate și sunt dure, dar ele vin să protejeze, pe de o parte, pe cei care vor investi, iar pe de alta – administrațiile publice locale care ar face emisiuni. Este vorba și despre condițiile în care pot fi emise obligațiuni municipale, scopul emisiunii, avizul Ministerului Finanțelor, etapele procesului de emisiune, precum și rambursarea împrumuturilor atrase urmare a emisiunii de obligațiuni.

În opinia autorilor studiului, analiza bugetelor locale este crucială în contextul discuțiilor privind obligațiunile municipale, în vederea respectării normelor prudențiale și evitării transformării acestui instrument în aventuri financiare sau electorale.

CE PROPUN AUTORII STUDIULUI?

În primul rând, dar nu și ultimul, uniformizarea regimului fiscal aferent investițiilor. Apoi, stabilirea posibilității, privind emisiunea de obligațiuni în valută străină. Extinderea până la 30% a limitei de îndatorare pentru toate APL-urile. Dezvoltarea unui program național de achiziție a obligațiilor municipale. O condiție obligatorie pentru succes sunt și procedurile simple pentru emisie.

CÂT DE DEZVOLTATE SUNT EMISIUNILE DE OBLIGAȚIUNI ÎN ALTE STATE?

Expertul Stas Madan apreciază că SUA este pe departe lider incontestabil în acest sens. Valoarea emisiunilor este de circa 3,3 trilioane de dolari și este principalul instrument de finanțare a

administrațiilor locale. În Europa Centrală și de Est și CSI acest instrument a apărut după 1990, odată cu descentralizarea politică și fiscală. „Există câteva precondiții pentru succesul obligațiilor municipale care rezultă din bunele practici internaționale. Aici vorbim, în primul rând, de tratamentul fiscal al acestui instrument financiar, necesitatea elaborării unui plan de investiții bine conceput și, desigur, respectarea anumitor filtre a controlului public pentru a menține sustenabilitatea finanțelor publice, în general, și managementul datoriei locale”, menționează Stas Madan.

În România, de exemplu, în anul 2019 au fost înregistrate 38 de emisiuni, în volum de 3,3 miliarde RON, dintre care 37 sunt disponibile la Bursa de Valori de la București pentru investitori. Obligațiunile au fost emise cu o scadență de 5-30 de ani. Dar, atenție, 2/3 din totalul emisiunilor au fost făcute la București. Adică într-un municipiu cu putere financiară mare. Printre investitori se numără bănci și fonduri deschise de investiții, persoane fizice. Limita de îndatorare este de 30%. Iar cadrul fiscal presupune scutire de impozitul pe venit. Siguranța rambursării o prezintă Legea insolvenței primăriilor și Acordul de garantare.

CE SPUN EXPERTII?

Tatiana Ivanicichina, secretară de stat a Ministerului Finanțelor: „Susținem ca APL-urile să beneficieze de instrumente de finanțare sustenabile, astfel încât acestea să nu depindă doar de finanțările de la bugetul de stat sau de la băncile comerciale”.

„Autonomia financiară a APL-urilor este un element-cheie pentru eficientizarea acestora. Scopul proiectului este nu doar de a oferi suport APL-urilor în procesul de emisie a obligațiilor, dar și în managementul transparent și eficient al acestor resurse”, este de părere Ecaterina Vălcu, reprezentantă a Ambasadei Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova.

În opinia lui Viorel Furdul, președintele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), „există un suficient pachet de inițiative și propuneri în direcția aceasta, este un instrument modern și necesar de implementat. Acest instrument e în strânsă legătură cu procesul de asigurare a unei autonomii financiare a APL-urilor”.

Un rol foarte important pentru demararea procesului, menționează Nina

Dosca, vicepreședintă a Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), „este și interesul profesional din partea APL-urilor de a studia acest instrument și a atrage investițiile necesare în localități”.

„În contextul în care avem reglementări bine definite în ceea ce privește întregul proces de emisie a obligațiilor, nouă ne rămân de soluționat două probleme-cheie întru impulsivarea acestui proces: cum facem ca aceste obligațiuni municipale să devină atractive, adică să le scutim de impozit nu pe un an-doi, dar să fie scutite, dacă nu definitiv, atunci cel puțin pe o perioadă de 10-20 de ani. A doua problemă este cum convingem BNM să permită ca să fie efectuate achitățile pentru obligațiunile emise și în valută străină, fiindcă CNPF a înaintat de câteva ori proiecte de modificare a legii pieței de capital, care specificau posibilitatea de a emite valori mobiliare și în valută străină, însă, cu regret, aceste inițiative nu au fost susținute”, a mai spus Nina Dosca.

Ea a subliniat că „etapele emisiiei nu se deosebesc cu nimic de cele din țările vecine, inclusiv România, prospectul elaborat de CNPF este aliniat la directivele europene. Dacă e să ne referim la termene, este clar că cu cât mai calitativ o să fie perfectate documentele, cu atât mai repede vor fi acestea examinate de către autorități. Dacă e să ne referim la costuri, pentru emisiile obligațiilor municipale sunt stabilite cele mai mici costuri. De exemplu, taxa prevăzută pentru a fi percepută de către CNPF este de doar 0,01 la sută din volumul emisiiei. Avem asociații de economii și împrumut care își desfășoară cu succes activitatea, deci există bani, economii, care ar putea fi plasate eficient, prin intermediul pieței de capital. De ce nu ar fi investite în proiecte sociale, de care vor putea beneficia localitățile. CNPF este gata de a facilita acest proces și a accorda suport la fiecare etapă de emisie”.

În cadrul acestui proiect, „Expert-Grup” lansează și un concurs pentru selectarea a trei APL-uri care vor beneficia de suportul organizației privind emisiunea obligațiilor municipale și gestionarea eficientă și transparentă a acestora. Este adevărat că nu este momentul cel mai potrivit pentru a emite obligațiuni, pandemia schimbă datele problemei, însă odată și odată carul ar trebui să fie urnit din loc.

Vlad BERCU

Calendarul anului curent e hașurat în culori nedorit de sumbre

Atât timp cât se aud destul de frecvent țipetele ambulanțelor, iar noi ne vom filtra cuvintele prin petecul de pânză zis mască, trebuie să măsurăm cu grijă care sunt efectele acestei situații asupra a tot ce se numește viață – economie, agricultură, activitate financiară, educație, transport, sferă socială etc., etc.

Am făcut lucrul acesta și ceva mai devreme, având atunci îndrăzneala de a presupune o revenire la normalitate în doar câteva luni. Iată însă că scenariul a fost altul decât cel intuit de noi și că, la capăt de an ne vedem siliți să revenim la izolare, la nopți cu străzi pustii, la frontiere blocate. Este adevărat că un eventual al doilea val al crizei ne găsește ceva mai pregătiți, ceea ce s-a redus semnificativ fiind starea de panică. Nu mai vedem rezerve de hârtie igienică. Știm bine că le vom găsi pe toate sau aproape pe toate în magazine exact în ziua în care vom decide să mergem la cumpărături.

În luna septembrie, statistica națională a oferit date despre ce a făcut economia în prima jumătate de an, iar datele sunt de referință și pentru ziua în care scriem acest text. În primul rând, pentru că prima jumătate a anului pare să fie trasă la xerox și în a doua jumătate a anului, doar că aceste ultime șase luni sunt cele în care se văd și efectele secetei prin care au trecut câmpurile Moldovei.

După cum spuneam, Biroul Național de Statistică (BNS) constata pentru primul semestru că Produsul Intern Brut (PIB) a constituit 44,6 miliarde de lei, ceea ce înseamnă o depreciere în termeni reali de 14 la sută. Un trist clasament al reducerii ne plasează pe aceeași treaptă cu Uniunea Europeană, situația fiind un pic mai bună decât în Italia sau Franța, dar mai rea decât în România sau Germania.

Analiza datelor după categoria de resurse arată că, de facto, toate sectoarele economiei au simțit impactul negativ al pandemiei, însă de departe cele mai afectate sectoare fiind cele care implică interacțiunea și mobilitatea populației, dar și cele din zona economiei informale. Astfel, în al

doilea trimestru, scăderea din sectorul HoReCa a fost de 66,2%, activitățile de spectacole, recreere, agrement s-au contractat cu 45,8%, în timp ce scăderea din sectorul transportului de pasageri este de peste 50%. Atât diminuarea de 68,4% din dreptul activității gospodăriilor populației, cât și compararea evoluției oficiale din anumite sectoare cum ar fi construcțiile cu dinamica reflectată în PIB, care include exhaustiv și estimările sectorului din economia informală, arată că subiecții din segmentul economiei informale și de subzistență sunt printre cele mai afectate categorii ale populației urmare a coronacrizei.

Evoluția lucrurilor în primul semestru transferă către cea de-a doua jumătate a anului o stare confuză de nesiguranță, iar aceasta pare să se prelingă și peste calendarul anului următor. Nesiguranța este solul pe care investițiile nu au cum să crească, iar cel mai convingător argument sunt aceleași cifre din raportul BNS.

Evoluțiile din industria prelucrătoare, cu o scădere de 14,3% în comparație cu anul precedent, au fost influențate atât de stoparea parțială a activității din lunile aprilie-mai, dar și de reducerea cererii de pe piețele externe. Automotivile, care anterior generau creștere, au devenit generatoare de minus.

Dacă în primul semestru pandemia a dus la creșterea substanțială a consumului de produse TIC, în luna iunie s-a constatat o majorare a vânzărilor de 13 la sută, nu trebuie să ne grăbim să presupunem o creștere similară în semestrul curent. Primul semestru a fost perioada în care schimbarea condițiilor de muncă pentru multe domenii a cerut și schimbarea uneltelor, a mijloacelor, calculatorul fiind în majoritatea cazurilor cel care a salvat economia, dar mai ales domeniul educației.

Am scris și cu alte ocazii că, deși am încercat să ne liniștim cu presupunerea că pe timp de pandemie se opresc oamenii, dar nu și mărfurile, schimburile comerciale și-au modificat totuși cifrele. Mai mulți experți au constatat că reducerea deficitului balanței comerciale a avut loc prin ajustarea semnificativă în sens negativ atât a importurilor – 29 la sută, cât și a exporturilor – 24,2 la sută, fapt caracteristic și în perioada crizelor din anii 2009 și 2015.

Așa cum am spus, Covidul și seceta sunt principalele elemente care își lasă amprenta pe întreg anul curent. Cu atât mai mult că, dat fiind specificul economiei moldovenești în care cea mai mare parte a PIB-ului (aproape șazeci la sută) se formează de regulă în a doua jumătate a anului, perspectivele pentru întreg anul 2020 rămân mai degrabă sumbre, având în vedere că în semestrul II vom avea reflectarea statistică a impactului unuia din cele mai severe secete din ultimii ani. Respectiv, există toate premisele ca ultima revizuire a indicatorilor macroeconomici efectuată de autorități, care prognozează un declin economic de 4,5%, să fie depășită, fiind posibil chiar și depășirea pragului de -6 la sută, înregistrat în anul de criză 2009.

Sunt relevante în acest context concluziile expertului economic Stas Madan, care crede că economia anului curent va fi marcată de câțiva factori de bază, inclusiv: impactul secetei – datele preliminare prezentate până la momentul estimării o reducere a recoltelor globale pentru cele mai importante culturi cerealiere (grâu, porumb, floarea-soarelui) până la jumătate din volumele anului trecut, iar cum aceste produse implică și aspectul de asigurare a securității alimentare a țării și vor rămâne în mare parte pe piața internă, ne putem aștepta la o reducere semnificativă a exporturilor de culturile date. Secetea i se alătură evoluția situației epidemiologice – una din principalele necunoscute a evoluției economice ulterioare rămâne a fi situația legată de dinamica Covid-19, scenariile alternând între un nou val care ar perturba mersul firesc al economiei și perspectiva unor vaccinuri viabile. Autorul mai punctează și ritmul de revenire a principalilor parteneri comerciali, în special din UE, menținerea/continuarea politicii monetare relaxante.

Deși prognozele se fac admitând în mod obligatoriu o marjă de eroare, cele patru luni scurse din semestrul doi, par să confirme presupunerile noastre. Așa cum se vede, noiembrie și decembrie vor fi hașurate în aceeași culoare în care am hașurat întregul an curent, chiar dacă speranțele noastre au fost cu totul și cu totul de altă nuanță.

Constantin OLTEANU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

BC „Moldindconbank” SA, sec. Centru, Chișinău
Codul băncii MOLDMD2X309; Cod fiscal 1007601001293
IBAN – MD19ML00000022519093768

În Moldova se desfășoară “Moldova Startup Week 2020”

În ajun, a avut loc evenimentul de deschidere a “Moldova Startup Week 2020”, care are loc în perioada 16-20 noiembrie. Potrivit agenției INFOTAG, timp de cinci zile, startup-urile locale vor avea acces la conferințe și ateliere de lucru, informații despre potențiale surse de finanțare și programe de accelerare, lansări de inițiative antreprenoriale, schimb de experiență cu alte startup-uri din diferite domenii, întruniri cu potențiali investitori. Invitații internaționali vor împărtăși cu cei conectați istoriile lor de succes – de la eșec la reușite.

În cadrul evenimentului de deschidere “Moldova Startup Week 2020”, ministrul Economiei și Infrastructurii, Anatol Usatîi, a declarat că Guvernul Republicii Moldova a fost consecvent în consolidarea sectorului TIC în ultimii ani, în acest sens fiind elaborate o serie de politici pentru susținerea sectorului.

“Doar câteva dintre aceste măsuri de impact sunt “Strategia Moldova Digitală 2020”, două documente de politici dedicate creșterii competitivității industriei IT și promovarea inovației digitale, Legea privind parcurile IT și IT Viza. Un rol special în acest domeniu îi revine startup-urilor tehnologice, datorită rolului lor de motor pentru promovarea inovației digitale. În acest sens, încurajez antreprenorii și potențialii investitori să dezvolte și să promoveze soluții digitale adaptate la piața actuală, iar noi, la rândul nostru, vom munci și în continuare pentru a elabora instrumente de susținere în acest sens și a elimina constrângerile existente”, a declarat Anatol Usatîi.

În prima zi a evenimentului au fost puse în discuție mai multe subiecte despre cadrul legal, modele de dezvoltare a ecosistemelor internaționale, programe dedicate și platforme de finanțare, precum și alte acțiuni pentru stimularea antreprenoriatului local bazat pe tehnologii și inovații. Alături de autoritățile publice, la acest panel au participat experți locali și internaționali, dar și parteneri de dezvoltare.

Directoarea Proiectului Tekwill, Ana Chirița, a declarat că “Moldova Startup Week” reprezintă cea mai importantă platformă locală în care toți cei implicați – autorități, asociații de profil, sectorul privat, parteneri de dezvoltare, comunitatea internațională – s-au aliniat pentru o misiune comună, cu un puternic impact pe viitor și care ne poate propulsa în topul ecosistemelor locale de startup-uri din lume.

“Platforma va facilita întreținerea unui dialog constructiv pentru dezvoltarea economiei bazată pe tehnologie și inovație, aplicarea tendințelor internaționale și crearea oportunităților pentru startup-urile locale. “Moldova Startup Week 2020” face parte din seria de proiecte dezvoltate de Tekwill în cadrul Programului Național Startup Moldova. La eveniment vom cartografia ecosistemul și vom include R. Moldova pe harta internațională – un angajament pe care ni l-am asumat de la crearea proiectului. Avem tineri cu idei inovative, iar cu expertiza și suportul necesar, ecosistemul local va intra pe trend ascendent”, a menționat Ana Chirița.

“Moldova Startup Week” este un eveniment marca Techstars, care are loc în peste 50 de țări din lume. Acesta este desfășurat în cadrul comunităților antreprenoriale pentru a aduce împreună oameni relevanți în construirea ecosistemului antreprenorial, de la reprezentanți ai administrației publice, viitori antreprenori, investitori și organizații de suport. “Techstars Startup Week” este organizat de Startup Moldova cu sprijinul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională și a Suediei în cadrul Proiectului Tekwill.

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770.

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR:

Instituția Publică Ediția Periodică

CAPITAL MARKET

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ

A PIEȚEI FINANCIARE

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL

BC “Victoriabank”, SA., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul

de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar Grup” SRL

Andrei PRISACAR: În câțiva ani toate plățile pentru serviciile publice vor trece pe online

Procesul de transformare electronică a guvernării în Republica Moldova a început acum 10 ani. În acest răstimp au fost elaborate și lansate foarte multe proiecte cu adevărat inovatoare pentru sectorul public, dar și cel privat. „Agenția de Guvernare Electronică depune tot efortul pentru a informa publicul larg despre beneficiile pe care le oferă serviciile electronice”, potrivit lui Andrei Prisacar, șef al Direcției investiții inteligente în guvernarea digitală din cadrul Agenției de Guvernare Electronică.

– Când a fost creat Serviciul guvernamental de plăți electronice, câte instituții folosesc acest serviciu și care este valoarea tranzacțiilor efectuate de la lansare?

– Serviciul guvernamental de plăți electronice MPay a fost lansat în septembrie 2013 ca o posibilitate de încasare online a plăților pentru serviciile publice. În acești șapte ani, serviciul s-a dezvoltat constant, la MPay s-au conectat 60 de prestatori de servicii și 14 prestatori de plată. În prezent, circa 650 de servicii pot fi achitate prin intermediul MPay și aceste cifre sunt în continuă creștere. Anual, numărul tranzacțiilor efectuate prin MPay crește cu 1000000, depășind la acest moment nivelul de 18 000 000 de tranzacții. Avem peste 10,7 miliarde de lei încasați, circa 4,1 milioane de lei sunt încasate zilnic.

– Atunci când a fost lansat serviciul guvernamental MPay se spunea că birocrăția și corupția vor fi mai ușor controlate. A fost atins acest obiectiv?

– Obiectivul de reducere a birocrăției și corupției este unul care vizează toate procesele aferente prestării serviciilor publice, plățile, bineînțeles, fiind un element important în cadrul prestării acestor servicii. În acest sens, considerăm că serviciul MPay a creat premise bune pentru îndeplinirea acestui scop, prin crearea unei evidențe centralizate și, respectiv, asigurarea trasabilității plăților pentru serviciile publice, ce a contribuit în final la o responsabilitate financiară mult mai evidențiată.

În particular, când ne referim la serviciul MPay, crearea acestui serviciu s-a bazat pe următoarele principii:

- Comoditatea și securitatea plătitorilor și a beneficiarilor de plăți;
- Deschiderea către toate părțile aferente plăților;
- Optimizarea costurilor legate de plăți;
- Implementarea proceselor legate de plăți prin parteneriate, reutilizând potențialul existent pe piață;
- Obligatorietatea utilizării serviciului MPay de către sectorul public și utilizarea opțională de către sectorul privat.

Însă, atingerea completamente a obiectivului menționat depinde și de alți factori, iar Agenția de Guvernare Electronică depune eforturi în continuare pentru modernizarea serviciilor publice și digitalizarea acestora.

– Numărul facturilor, taxelor sau a serviciilor achitate pe MPay este în continuă creștere, însă plățile electronice încă nu sunt suficient de populare după cum ne-am dori. Puțini dintre cetățeni au auzit de acest sistem. Care este cauza?

– Procesul de transformare electronică a guvernării în Republica Moldova a început acum 10 ani. În acest răstimp, au fost elaborate și lansate foarte multe proiecte cu adevărat inovatoare pentru sectorul public, dar și cel privat. Agenția de Guvernare Electronică (AGE) depune tot efortul pentru a informa publicul larg despre beneficiile pe care le oferă serviciile electronice, inclusiv serviciul MPay. În acest an aniversar pentru instituția noastră desfășurăm o amplă campanie de informare cu genericul „10 ani de e-Guvernare – servicii electronice pentru fiecare”. Aceasta se desfășoară în perioada 10.10.2020 – 20.12.2020 și include o serie de acțiuni publice și de comunicare, în cadrul cărora prezentăm informații despre tot ce înseamnă guvernare electronică, pe înțelesul tuturor, lansăm produse noi, explicăm cum funcționează platformele digitale create de AGE, dar și cum pot fi utilizate

serviciile electronice. Dacă ne referim la serviciul MPay, nu aș fi de acord că acesta este puțin cunoscut, din contra este unul dintre cele mai populare. Desigur ne dorim ca MPay să fie cunoscut și folosit cât mai mult. Ne așteptăm la o creștere exponențială a numărului de utilizatori și de tranzacții prin MPay, odată cu implementarea noilor opțiuni care vor apărea în curând pe platforma www.mpay.gov.md – spre exemplu, cea de achitare a facturilor pentru servicii comunale. Agenția de Guvernare Electronică are ca prioritate orientarea spre necesitățile oamenilor, atenția și eforturile fiind îndreptate spre cetățean. Și vom continua în aceeași manieră.

– Care sunt cele mai accesate/măi puțin accesate servicii pe MPay?

– Din datele statistice privind utilizarea serviciului MPay putem desprinde că încasările pentru serviciile publice prestate de Agenția Serviciilor Publice constituie – 29%, din Amenzi contravenționale – 19%, Impozite și Taxe – 18%, Taxe și servicii vamale – 15%, Cazier judiciar – 3,9%, Taxe pentru grădinițe – 2,1%, Servicii de apostilare – 1,3%.

– Ce beneficii oferă MPay instituțiilor publice și ce oportunități creează pentru business?

– Înainte de a lansa serviciul MPay, nu exista o modalitate unificată de a plăti pentru serviciile publice. În majoritatea cazurilor, prestatorul de servicii publice decidea asupra mecanismelor de plată acceptabile, pornind de la capacitatea sa tehnică, financiară și organizațională. Cu toate acestea, mulți dintre prestatorii de servicii publice au ales aceiași prestatori de servicii de plată în fiecare an, ocolind politicile de concurență și promovând astfel practici de corupție. Evident, această neconcordanță a creat un disconfort atât pentru cetățeni, cât și pentru ceilalți participanți.

Introducerea serviciului MPay a oferit avantaje esențiale cetățenilor, în primul rând, oferindu-le libertatea și comoditatea de a alege orice metodă de plată disponibilă legal în țară (carduri de credit/debit, internet/mobile banking, portofel electronic sau cu numerar) fără a percepe taxe suplimentare, dar și instituțiilor publice luând în considerare faptul că MPay este integrat cu 14 prestatori de servicii de plată, și anume 9 instituții financiare, oficiile Poșta Moldovei, terminalele de plată și furnizorii de portofel electronic. Diversitatea de prestatori de servicii de plată din MPay, permite instituțiilor publice colectarea plăților publice mult mai eficient și mult mai rapid, prin instrumente de monitorizare și trasabilitate în timp real a plăților. Dacă ar fi să listăm cele mai importante beneficii pentru instituțiile publice, atunci ar trebui să menționăm:

- o abordare unificată a plăților și o platformă centralizată de încasare a plăților;
- încasare a plăților printr-o gamă largă de prestatori de servicii de plată;
- costuri optimizate de integrare tehnică;
- proces accelerat și garantat de colectare a plăților (transfer la destinație, zilnic de 2 ori);
- costuri optimizate la procesarea agregată a plăților;
- trasabilitate și monitorizare a plăților în timp real a plăților.

Deși serviciul a fost conceput inițial pentru plățile serviciilor publice, în 2015, Guvernul a identificat un potențial puternic în sectorul privat, prin urmare, serviciul a fost pus la dispoziție și pentru utilizarea companiilor private, cum ar fi plățile pentru utilități și comerțul electronic în ansamblu. Beneficiile oferite sectorului public sunt valabile și pentru companiile private.

– Cum a influențat criza COVID-19 plățile MPay?

– Pandemia în care ne aflăm din păcate și astăzi a influențat viața tuturor. Preferințele privind modul în care achităm anumite plăți, de asemenea, s-a schimbat, deoarece societatea conștientizează riscurile utilizării numerarului ca o sursă de transmitere a infecției COVID-19. Serviciul MPay a fost influențat și el în acest sens, printr-o creștere de câteva puncte procentuale a plăților fără numerar, însă volumul plăților în numerar încă rămâne a fi predominant.

Totodată, din punct de vedere al volumului de tranzacții, în perioada de pandemie, s-a înregistrat un volum record de tranzacții de plată (700 mii tranzacții pe lună) din toți cei șapte ani de activitate.

– Care sunt planurile pentru serviciul MPay?

– Conștientizând avantajele plăților electronice, Guvernul intenționează să digitalizeze toate plățile pentru serviciile publice cetățean-guvern și guvern-cetățean (burse de educație, indemnizații sociale și pensii etc.). Astfel, odată cu adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 712/2020, serviciul MPay va asigura noi funcționalități. În particular, este vorba de introducerea procesului de distribuire a plăților, care va asigura repartizarea prestațiilor sociale și altor plăți efectuate de la bugetele componente ale bugetului public național și din conturile instituțiilor publice la autogestione către cetățeni. Astfel, cetățenii vor indica cum doresc să obțină mijloacele financiare respective, la cont sau în numerar, iar serviciul MPay va asigura acest proces. Totodată, apare posibilitatea de restituire a plăților prin MPay. La moment, cetățenii solicită anumite servicii publice și achită pentru acestea, din anumite motive aceste servicii pot fi prestate parțial sau neprestate de către instituțiile publice. În aceste situații, pentru a nu impune cetățenii să meargă la oficiile prestatorilor serviciilor publice pentru a-și ridica mijloacele financiare care urmează să le fie restituit, exact conform modalității de distribuire a plăților, aceștia vor indica cum doresc să primească mijloacele financiare respective, la cont sau în numerar, iar serviciul MPay va asigura acest proces.

De asemenea, pe MPay vor fi integrate funcționalități pentru încasarea plăților la serviciile comunale, în acest sens fiind dezvoltate operațiuni noi precum facturarea pentru serviciile comunale (importul notelor de plată); evidența și calculul volumului serviciilor prestate (billing), inclusiv pentru asociațiile locative. Această funcție va pune bazele facturii unice pentru servicii comunale. Se introduce un format unic pentru coduri QR și soluția pentru generarea QR-ului și aplicarea pe notele de plată, pentru a asigura optimizarea și celeritatea procesului de încasare a plăților de către prestatorii serviciilor de plată.

Serviciile electronice create de Agenția de Guvernare Electronică se dezvoltă continuu. De aceea, ne putem aștepta și la alte noutăți, dar și la o utilizare mai largă a acestora.

Victor URSU

Patru bănci din Moldova au fost incluse în clasamentul celor mai mari 100 de bănci din Europa de Sud-Est

Patru bănci din Republica Moldova – Moldova Agroindbank (MAIB), Moldindconbank (MICB), Victoriabank și Mobiasbank au fost incluse într-un clasament prestigios al celor mai mari 100 de bănci din Europa de Sud-Est.

Potrivit agenției INFOTAG, rezultatele au fost anunțate în cea de-a XIII-a ediție anuală a „SeeNews Top 100 banks 2020/Top 100 bănci din Europa de Sud-Est 2020”, elaborat de SeeNews.

MAIB ocupă cea mai înaltă poziție în clasament. Banca s-a poziționat pe locul 65. La sfârșitul anului 2019, activele totale ale MAIB au constituit 1,34 mlrd. euro (+9,24% față de 2018), iar profitul net a crescut de la 27,2 mil. euro la 36,5 mil. euro.

MICB s-a clasat pe poziția 76. În anul 2019, activele băncii au constituit 957 mil. euro (+11,85%), iar profitul net a crescut de la 25,6 mil. euro până la 35,2 mil. euro.

Victoriabank și-a menținut poziția din anul trecut, ocupând locul 88. Activele primei bănci private din Moldova, în anul 2019 au constituit 767 mil. euro (+3,02%), iar profitul net a sporit într-un an de la 2,2 mil. euro până la 16,2 mil. euro.

Mobiasbank-OTP Group a urcat cu patru poziții, ocupând locul 96. În anul 2019, activele băncii au constituit 633 mil. euro (+11,5%), iar profitul a scăzut de la 15,2 mil. euro la 12,8 mil. euro.

În 2020, pentru prima dată în clasamentul „TOP100 See” a fost inclusă și o companie de asigurări moldovenească cu capital austriac „Grawe Carat Asigurări”. La finele anului 2019, aceasta a subscris prime în valoare de 13,1 mil. euro sau cu 15,36% mai mult decât în anul precedent. Profitul „Grawe Carat Asigurări” a constituit 1,1 mil. euro (în 2018 – 1,3 mil. euro).

Camera de Comerț și Industrie a Moldovei a lansat o serie de seminare web în sprijinul exportatorilor

Camera de Comerț și Industrie a Moldovei, în parteneriat, dar și cu sprijinul Programului de reformă structurală USAID Moldova, a lansat o serie de seminare web în sprijinul exportatorilor, numit „Condiții de livrare INCOTERMS 2020”.

Regulile INCOTERMS 2020, emise sub egida Camerei Internaționale de Comerț din Paris, sunt recunoscute și acceptate la nivel internațional și determină obligațiile, riscurile și cheltuielile suportate de cumpărător și vânzător în tranzacțiile de comerț exterior.

După cum a menționat președintele Camerei de Comerț și Industrie, Sergiu Harea, datoriile utilizării corecte a INCOTERMS 2020, companiile vor fi mai bine pregătite să intre pe piețele internaționale, dar și să minimizeze riscurile de afaceri.

Vorbind despre sprijinul USAID pentru acest proiect, Douglas Muir, directorul Programului USAID Reforme Structurale în Moldova, a subliniat că astfel de seminare inovatoare prezintă un mare interes în mediul de afaceri și că această serie are drept scop colaborarea cu antreprenorii din regiuni. „Sperăm că aceste instruirii vor contribui la creșterea activității economice, mai ales acum când aceasta este afectată de pandemia de coronavirus”, a spus Douglas Muir.

În perioada 10-14 noiembrie au fost organizate cinci seminare pentru antreprenorii din Soroca și Orhei, Cahul și Ungheni, Chișinău și Hâncești, Bălți și Edineț, Găgăuzia și malul stâng al Nistrului. În timpul deschiderii seriei de ateliere, CCI și Programul de reformă structurală al USAID au semnat un memorandum de înțelegere care prevede cooperarea bilaterală pentru digitalizarea procesului de eliberare a certificatelor de origine, promovarea și digitalizarea procesului de obținere a unui certificat de aprobare a forței majore, consolidarea potențialului mediului de afaceri în utilizarea termenilor de livrare în comerțul internațional INCOTERMS 2020.

InfoMarket

Un an greu în care prețurile au crescut mai puțin decât într-un an bun

Ploile din luna octombrie au partea cea mare de contribuție în ceea ce privește stabilirea traiectoriei prețurilor din luna respectivă. Și nu este vorba doar de prețurile la produsele alimentare. Câțiva stropi de ploaie pot da în jos prețul la pătrunjel, iar o ploaie mai bună intervine destul de categoric în rapoartele statistice. Biroul Național de Statistică (BNS) a anunțat acum câteva zile că prețurile medii de consum au crescut în luna octombrie față de luna septembrie 2020 cu 0,11 la sută. Așa cum constată statisticienii, scumpirile au fost determinate de creșterea prețurilor la mărfurile nealimentare cu 0,33 la sută și la serviciile prestate populației cu 0,05 la sută.

Potrivit BNS, în luna octombrie 2020, inflația anuală (pentru ultimele 12 luni) a constituit 1,56 la sută, inclusiv la produse alimentare – 3,95 la sută, mărfuri nealimentare (-0,37%) și servicii prestate populației 0,59 la sută.

Prețurile medii de consum în luna octombrie 2020 față de decembrie 2019 s-au diminuat cu 0,09 la sută. Reducerea prețurilor medii de consum în zece luni ale anului 2020 a fost determinată în principal de scăderea prețurilor la mărfurile nealimentare (cu 1,09 la sută).

E nevoie de o anumită prudență în cazul în care raportăm, așa cum o facem în mod tradițional, prețurile din octombrie la cele din septembrie. Simplă afișare a unor cifre, chiar dacă sunt raportate la luna precedentă, poate crea confuzii și poate genera concluzii greșite.

Dar mai întâi să vedem cum arată aceste cifre.

În luna octombrie față de luna septembrie 2020 au scăzut prețurile la fructe proaspete – cu 4,3 la sută (în special: citrice – cu 14,3 la sută, fructe exotice – cu 8,8 la sută, struguri – cu 6,7 la sută, fructe de livadă sămânțoase – cu 3,9 la sută), cartofi – cu 3,5%, legume proaspete – cu 0,3% (în special: varză – cu 16,9%, vinete – cu 10,3%, morcovi – cu 9,6%, usturoi – cu 4,8%, ceapă uscată – cu 4,7%), carne de pasăre și crupe – cu câte 0,3%.

Deși în suficiente cazuri piața noastră este caz separat de motivații economice a creșterii și descreșterii prețurilor, unele modificări se înscriu totuși în formula unor explicații. Reducerea prețului la varză are la bază avalanșa de neînțeleș cum potă acoperi cu doar doi lei costurile de producere: taxe, semințe, irigare, muncă, servicii de transport etc. Reducerea prețului la alte produse agricole, inclusiv cartofi, morcovi, vinete și altele, are ca și explicație faptul că perioada de recoltare și de

intrare pe piață este aceeași pentru toți, că este una scurtă și că, dincolo de toate acestea, mulți dintre producători nu dispun de capacități de păstrare sau ocolesc refrigeratoarele din dorința de a evita costurile suplimentate.

Reducerea prețului la carnea de pasăre are pe fundal un calendar cu multe luni încinse de soarele verii, imagini cu nemărginite lanuri de porumb cu pănușa făcută praf de un soare nemilos cu toată lumea. Nu poate fi vorba în nici un caz de extinderi spectaculoase în zona avicolă a sectorului zootehnic, ci de hambarele pustii și de prețul înalt la porumb. Producătorii de carne de pasăre sensibilizau opinia publică, dar mai ales atenția instituțiilor decidente, că fără implicarea statului în formatul unor suporturi sau al unor scutiri, vom putea rămâne fără sectorul respectiv. A existat și un apel colectiv, dar nu au urmat abordări cu efecte dintre cele așteptate. S-ar putea întâmpla deci, că scumpirea din octombrie să anunțe o tendință care își va avea continuarea în lunile care urmează. Ceea ce este clar e că fără carne nu vom rămâne, iar golul creat de lipsa produselor autohtone va fi acoperit de import. Desigur, pe departe nu e cea mai bună soluție. Mai mult decât atât, distrugerea acestei ramuri ar putea implica ulterior investiții nespuse de mari pentru a o reface.

Totodată, în perioada de raport au fost înregistrate creșteri de prețuri la următoarele produse alimentare: fructe de livadă sămânțoase – cu 26,3 la sută, tomate – cu 18,9 la sută, ouă de găină – cu 11,8 la sută, castraveți – cu 7,0 la sută, dovlecei – cu 6,9 la sută, ulei de floarea soarelui – cu 4,4 la sută, făină de porumb – cu 1,0 la sută, lapte și produse lactate – cu 0,8 la sută (în special: brânză din lapte de vacă – cu 1,3 la sută, lapte integral – cu 1,1%, smântână – cu 0,9%), carne de oi – cu 0,5 la sută, conserve din legume – cu 0,4%, carne de bovine, afumături, mezeluri fierte, subproduse, ceai și miere de albine – cu câte 0,2%.

Multe dintre schimbările de prețuri în sensul creșterii, preponderent

la legume au ca și explicație sfârșitul sezonului agricol și faptul că intrăm pe segmentul de timp în care cumpărătorul întreabă aproape de fiecare dată: Dar roșiile sunt ale noastre sau de import? Apoi urmează răspunsul: de ale noastre. De-aceea sunt și mai scumpe că sunt de-ale noastre, din câmp, curate.

Desigur, faptul că sunt din câmp nu justifică prețurile mai mari. Motivele invocate la vânzare sunt de multe ori speculative, pentru că în câmp costurile sunt mai mici decât cele suportate în solarii. Statisticile nu pot însă reflecta aceste explicații. Statisticile doar citesc pătrățelul de hârtie pe care e scris prețul. Doar atât.

Spuneam undeva, la început de text, că e nevoie de o anumită prudență în cazul în care raportăm, așa cum o facem în mod tradițional, prețurile din octombrie la cele din septembrie.

E suficient să vedem care a fost evoluția prețurilor la produsele respective în octombrie 2019 față de luna septembrie al aceluiași an.

Așadar, BNS anunța acum un an că, creșterea prețurilor medii de consum cu 0,9 la sută a fost determinată de creșterea prețurilor la produsele alimentare cu 1,8 la sută, la mărfurile nealimentare cu 0,3 la sută și de majorarea tarifelor pentru prestarea serviciilor populației cu 0,1 la sută.

În luna octombrie 2019 față de septembrie 2019 au fost înregistrate creșteri de prețuri la următoarele produse alimentare: cartofi – cu 17,3%, legume proaspete – cu 10,1% (în special: vinete – cu 42,3%, tomate – cu 28,5%, castraveți – cu 18,9%, ardei dulci – cu 7,8%, sfeclă roșie – cu 7,0%, usturoi – cu 4,1%, morcovi – cu 2,5%), crupe – cu 2,0%, unt țărănesc – cu 1,9%, ouă de găină – cu 1,5%, lapte și produse lactate – cu 1,4% (în special: brânză din lapte de vacă – cu 2,0%, lapte integral – cu 1,7%, smântână – cu 1,6%), carne, preparate și conserve din carne – cu 0,8% (în special: subproduse – cu 1,7%, carne de pasăre – cu 1,0%, carne de porc – cu 0,9%, preparate din carne și semifabricate – cu 0,8%, carne de vită – cu 0,5%), făină de grâu – cu 0,7%.

Așadar, creșterea prețurilor în octombrie este una obișnuită. Mai puțin obișnuit e că în anul curent, an cu secetă și criză pandemică, prețurile au crescut mai puțin decât pe respectivul segment de timp al anului precedent.

Care sunt cauzele. Sunt sau nu sunt acestea de ordin economic sau, ca și în alte multe cazuri, țin doar de ambițiile și calculele subiective ale unor grupuri de oameni? Asta e întreabarea.

Constantin OLTEANU

Cel mai plătit loc de muncă în Republica Moldova este la Giurgiulești

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) a publicat lista celor mai plătite joburi pe piața muncii, transmite MOLDPRES.

Astfel, cel mai plătit loc de muncă vacant declarat la ANOFM este pentru funcția de director de producție la o companie elvețiană care își desfășoară activitatea în raionul Cahul, satul Giurgiulești. Locul de muncă este pentru o persoană cu experiență în domeniul extracției uleiului de floarea soarelui și care cunoaște limba engleză la nivel avansat. Salariul propus este între 45 mii și 50 mii de lei.

În același timp, compania respectivă oferă câte 17 mii de lei salariu pentru cele trei funcții libere de șef de schimb, responsabili de organizarea și desfășurarea activității de producere a uleiului.

Clasamentul celor mai plătite joburi este continuat de funcția vacantă de inginer tehnologic la o firmă care se ocupă cu producerea confecțiilor textile. Aici, salariul variază între 10-20 mii de lei, în funcție de abilități și cerințe. Locul de muncă este în orașul Telenești.

Alt loc de muncă bine plătit este pentru un șef de producție la o firmă agricolă din Leova, responsabil de dirijarea procesului de producere. Pentru experiență și studii tehnice se oferă un salariu de 17 mii de lei.

O firmă specializată în transport internațional oferă salariu de 16 mii de lei pentru doi șoferi care vor efectua curse cu destinații internaționale. Compania din Bălți solicită conducătorilor auto permis de conducere de categoria D și experiență de lucru.

La mare căutare și în această lună sunt inginerii, tehnologii, apicultorii, asamblorii în domeniul construcțiilor, cărora li se oferă un salariu de maxim 15 mii de lei.

Salarii de 8-10 mii de lei sunt declarate de mai mulți angajatori pentru locurile de muncă vacante: sudori, cusători, contabili, conductori, bucătări, medici etc.

MOLDPRES

Cadrul bugetar pe termen mediu (2021-2023) a fost publicat în Monitorul Oficial

Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Cadrului bugetar pe termen mediu (2021-2023) a fost făcută publică în Monitorul Oficial de vineri, 13 noiembrie. Acesta a fost elaborat pe fundalul impactului COVID-19 și al calamităților naturale asupra economiei, transmite MOLDPRES.

Documentul prezintă aspecte legate de gestionarea provocărilor bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice în scopul combaterii efectelor pandemiei și relansarea economiei. Strategiile propuse au fost coordonate cu partenerii de dezvoltare și vor ghida autoritățile la planificarea bugetelor locale și a bugetului de stat pentru următorii trei ani.

„Considerând evoluțiile fulminante ale situației, putem avea un grad de scepticism privind relevanța acestui document pentru toți trei ani, însă, cu siguranță, va servi drept bază pentru bugetul anului viitor. Ministerul Finanțelor a remis deja tuturor ministerelor limitele de cheltuieli. În anul viitor este important să revenim la acțiuni de susținere a economiei”, a estimat premierul Ion Chicu.

Parametrii bugetari pentru anul 2021 au fost coordonați cu experții Fondului Monetar Internațional. Pentru Guvern rămân a fi prioritare investițiile în infrastructură. Cheltuielile pentru infrastructura drumurilor vor rămâne cel puțin la nivelul acestui an. Pe lângă cele 300 milioane care sunt, tradițional, în Fondul Ecologic Național, vor fi alocate suplimentar 200 milioane pentru finalizarea proiectelor ce țin de aprovizionarea cu apă și canalizare.

MOLDPRES

ODIMM a anunțat un concurs de subvenții pentru companiile care solicită asistență financiară pentru a-și digitaliza afacerile

Potrivit Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova (ODIMM), companiile pot beneficia de suport sub formă de grant-uri și/sau vouchere. În cazul subvențiilor, este vorba despre fonduri în valoare de până la 200 de mii de lei pentru fiecare beneficiar pentru achiziționarea de noi echipamente tehnologice, mașini și instrumente de lucru noi necesare pentru digitalizarea și modernizarea procesului operațional, precum și pentru soluții software personalizate etc.

Voucherele de afaceri asigură furnizarea asistenței de 20 mii lei pentru acces la servicii de dezvoltare web și crearea paginii de socializare. Dosarele de participare la concurs pot fi depuse până pe 25 noiembrie. Mai multe detalii pe site-ul www.odimm.md.

Trebuie menționat faptul că selecția beneficiarilor este efectuată de către Comitetul de supraveghere a „Instrumentului de susținere pentru digitalizarea IMM”. Programul este finanțat din bugetul de stat și completat cu fonduri din partea Uniunii Europene.

Instrumentul de susținere pentru digitalizarea întreprinderilor mici și mijlocii a fost lansat în iunie pentru a contribui la dezvoltarea instrumentelor de comerț electronic în contextul restricțiilor impuse în perioada crizei pandemice. Noul program este conceput pentru a ajuta companiile să-și dezvolte propria pagină web și platforme online, precum și a oferi granturi pentru achiziționarea de tehnologii și soluții digitale.

InfoMarket

«MIDGARD TERRA» SA**CERERE DE RETRAGERE OBLIGATORIE A ACTIUNILOR DEȚINUTE DE ACȚIONARII MINORITARI AI EMITENTULUI «MIDGARD TERRA» SA**

în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 171 din 11.07.2012 privind Piața de capital (în continuare „Legea nr. 171/2012”)

Emitentul ale cărui valori mobiliare fac obiectul cererii de retragere obligatorie:

Societatea pe acțiuni «MIDGARD TERRA» (IDNO 100260003538) are emise 504 407 (cinci sute patru mii patru sute șapte) acțiuni ordinare nominative de clasa I cu drept de vot, cu valoarea nominală 38 lei per acțiune.

Capitalul social: 19 167 466 lei.

Sediul: MD-2037, str. Transnistria, 6, mun. Chișinău, Republica Moldova

Genurile principale de activitate: Producerea, distribuția și furnizarea energiei electrice; Fabricarea diluanților, dizolvantilor, vopselelor, lacurilor și a pigmentilor pentru ele

Valorile mobiliare ce fac obiectul cererii de retragere obligatorie:

Procedura de retragere obligatorie vizează un număr de 48 404 (patruzeci și opt mii patru sute patru) acțiuni ordinare nominative, ceea ce reprezintă 9,5962% din totalul valorilor mobiliare emise de «MIDGARD TERRA» SA.

Ofertantul: Bogdanov Yury.

Adresa: mun. Chișinău, str. Drumul Viilor, 99 ap. 40

Ofertantul a derulat în perioada 16.09.2020 – 07.10.2020 o ofertă de preluare benevolă a acțiunilor. Prospectul ofertei de preluare a fost aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 43/7 din 08.09.2020.

Urmare a ofertei, Ofertantul împreună cu persoanele cu care acționează în mod concertat dețin 456 003 acțiuni ceea ce constituie 90,4038% din totalul acțiunilor «MIDGARD TERRA» SA, după cum urmează:

1. Bogdanov Yury – 2 666 acțiuni (0,5285%)
Persoanele ce acționează în mod concertat cu ofertantul:
  1. “RA INVEST” S.R.L. – 412 061 acțiuni (81,6922%)
  2. Bogdanova Iulia – 30 231 acțiuni (5,9934%)
  3. Bogdanova Maria – 11 045 acțiuni (2,1897%)

În conformitate cu art. 30 din Legea nr. 171/2012, deținătorii de acțiuni, cu excepția celor care prezintă în scris declarația privind refuzul de a vinde acțiunile, sunt obligați să vândă la un preț echitabil ofertantului, la cererea acestuia, acțiunile deținute, dacă, după derularea unei oferte de preluare, ofertantul deține singur sau împreună cu persoanele cu care activează în mod concertat cel puțin 90% din valorile mobiliare emise de emitent.

Astfel, prin prezentul anunț ofertantul adresează acționarilor minoritari cererea de retragere obligatorie a acțiunilor emise de «MIDGARD TERRA» SA.

Prețul care urmează să fie plătit și modul de determinare a prețului:

Prețul oferit este de 24,00 lei per acțiune și este egal cu prețul oferit acționarilor în cadrul ofertei de preluare benevolă, derulată de Ofertant în perioada 16.09.2020 – 07.10.2020. Prețul este stabilit cu respectarea prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 171/2012 privind piața de capital.

Locul și modul în care deținătorii de valori mobiliare se vor adresa ofertantului sau intermediarului în vederea înstrăinării valorilor mobiliare sau prezentării declarației de refuz:

În perioada de retragere acționarilor care acceptă cererea de retragere obligatorie prezintă în scris (prin scrisoare) ofertantului sau intermediarului cel puțin următoarele informații:

- datele de identificare și date de contact;
- declarația privind acordul ca ofertantul să achiziționeze toate acțiunile deținute evidențiate în contul deținătorului;
- modalitatea aleasă pentru realizarea plății acțiunilor deținute: prin mandat poștal sau prin transfer bancar cu indicarea rechizitelor bancare necesare.

Declarația poate fi prezentată personal sau prin reprezentant împuternicit prin procură autentificată notarial.

Acționarii, care nu doresc să-și înstrăineze acțiunile, vor comunica în scris (prin scrisoare) ofertantului sau intermediarului, în perioada de retragere, despre refuzul de a vinde acțiunile în termenul specificat, cu includerea cel puțin a următoarelor informații:

1. datele de identificare și datele de contact ale deținătorului de valori mobiliare;
2. declarația privind refuzul de a vinde valorile mobiliare care îi aparțin.

Dacă pe parcursul duratei cererii de retragere obligatorie acționarul nu va înainta ofertantului sau intermediarului în scris cererea de refuz sau cererea de înstrăinare a acțiunilor deținute, se consideră că acționarul a acceptat tacit cererea ofertantului.

Pe durata cererii de retragere obligatorie în zilele de lucru între orele 11:00-16:00 acționarii vor prezenta în scris (prin scrisoare) ofertantului sau intermediarului acceptul sau refuzul de a înstrăina acțiunile deținute la sediul intermediarului: SVM “IUVENTUS – DS” S.A. pe adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 65, of. 710, tel: 27-00-35.

Confirmarea existenței mijloacelor de plată necesare pentru achiziționarea acțiunilor care constituie obiectul cererii de retragere obligatorie, modalitatea de achitare a contravalorii acțiunilor:

Ofertantul va utiliza fonduri proprii pentru achiziția valorilor mobiliare care constituie obiectul cererii de retragere obligatorie și garantează achitarea acestora prin deschiderea unui cont de depozit la care va fi depusă suma în lei ce reprezintă contravaloarea acțiunilor.

Ofertantul va plăti contravaloarea acțiunilor prin modalitatea aleasă și comunicată de acționar.

În cazul când o asemenea comunicare nu este făcută, ofertantul efectuează plata acțiunilor prin mandat poștal cu confirmare de primire la adresa acționarului, așa cum este aceasta menționată în registrul acționarilor a Emitentului.

În cazul în care mijloacele bănești transferate acționarilor prin mandat poștal sunt returnate, Ofertantul, prin intermediul Intermediarului SVM “Iuventus – DS” SA, le va transfera la contul bancar, special deschis la BC “Victoriabank” SA, codul IBAN MD71VI02794000000173MDL, în favoarea acționarilor, cărora le-a fost adresată prezenta cerere și nu au primit contravaloarea acțiunilor.

Durata cererii de retragere obligatorie:

Prezentă cerere de retragere obligatorie este valabilă pentru o perioadă de 55 (cincizeci și cinci) zile calendaristice și va fi cuprinsă între 18 noiembrie 2020 și 11 ianuarie 2021.

Avizarea cererii de retragere obligatorie nu are valoare de garanție și nici nu reprezintă o altă formă de apreciere a CNPF cu privire la tranzacțiile realizate ca urmare a procedurii de retragere. Decizia de avizare atestă doar faptul că cererea de retragere obligatorie corespunde cerințelor stabilite de legislația privind piața de capital.

ATENȚIONARE: În cazul în care acționarul, pe durata cererii de retragere obligatorie, nu va prezenta ofertantului refuzul în scris (prin scrisoare) privind înstrăinarea acțiunilor ce îi aparțin, se va considera că acesta și-a exprimat acordul tacit privind înstrăinarea acțiunilor în condițiile cererii de retragere obligatorie și, drept consecință, acționarului i se va deconta prin mandat poștal sau la un cont bancar special contravaloarea costului acțiunilor deținute, iar în registrul acționarilor se va înregistra trecerea dreptului de proprietate către ofertant.

Ofertant:

BOGDANOV YURY

Intermediar:

Societatea de Valori Mobiliare “IUVENTUS – DS” S.A.

Уважаемые акционеры АО «CREDO-CARTEA»

Совет общества АО “CREDO-CARTEA” объявляет о созыве повторного внеочередного общего собрания акционеров в очной форме на 04 декабря 2020 г. которое состоится по адресу: г.ор. Бричень, ул. Приетенией, 1. Регистрации участников собрания в 10.00. Начало собрания в 11.00 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об увеличении уставного капитала АО согласно положений Закона РМ №18/2020 о внесении изменений в Закон об акционерных обществах..
2. О проведении дополнительной эмиссии акций закрытого типа.
3. Об утверждении списка подписчиков на акции дополнительной эмиссии акций.
4. О внесении изменений в Устав АО.
5. О наделении полномочиями лиц на подписание и предоставление всех документов в уполномоченные гос. органы (НКФР, АПУ и т. д.).
6. Об отчуждении казначейских акций.
7. О заверении протокола внеочередного общего собрания акционеров.

Список акционеров, имеющих право участвовать в собрании, составлен на 27 октября 2020 (с последующими изменениями и дополнениями, согласно законодательству).

С материалами повестки дня собрания акционеры могут ознакомиться в бухгалтерии предприятия с 24.11.2020 (понедельник – четверг, с 9.00 до 12.00) по адресу: г.ор. Бричень, ул. Приетенией, 1.

При себе иметь документ, удостоверяющий личность, а представителям доверенность, выданную в установленном порядке. В соответствии со ст. 27 Закона об акционерных обществах акционеры могут реализовать свое преимущественное право участия в дополнительной эмиссии акций.

Совет АО «CREDO-CARTEA»

În atenția acționarilor „Santuan” S.A.

Vă aducem la cunoștință că la 12.11.2020 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor societății, care s-a desfășurat cu prezența acționarilor, cvorumul fiind 99,20% și unanim:

1. S-a aprobat alegerea directorului Societății
2. S-a aprobat alegerea Cenzorului Societății
3. S-a aprobat alegerea membrilor Consiliului Societății
4. S-a aprobat remunerarea acestora, componența și termenul pentru activitate
5. S-a aprobat tranzacția de returnare a sumelor împrumutate
6. S-a aprobat modificările și completările la Statutul Societății

Stimați acționari SA “Vinca-Farm”

Organul executiv al SA “Vinca-Farm” în baza hotărârii Consiliului Societății din 16.11.2020 anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor. Adunarea va avea loc cu prezența acționarilor pe data de 03.12.2020 pe adresa Cahul, str. 31 August, 11. Începutul adunării 09.00. Înregistrarea 08.00-08.55.

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea schimbărilor și modificărilor în Statutul SA “Vinca-Farm”.
2. Autentificarea procesului verbal.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele la ordinea de zi de pe data de 23.11.2020 pe adresa juridică a societății.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală extraordinară a acționarilor va fi întocmită de către Societatea de registru SA” Grupa Financiară” la data de 18.11.2020.

Relații la telefon 0-79585572.

S.A. “TRANSCON-M”

Vă comunică deciziile Adunării generale anuale ordinare a acționarilor din 29.10.2020:

1. S-au aprobat dările de seamă ale organului executiv și Consiliului S.A. “Transcon-M”, raportul auditorului și raportul cenzorului societății pentru anul 2019.
2. SRL “Afex Service” se desemnează auditor al S.A. “Transcon-M” pentru anul 2020.
3. Se delegă atribuțiile cenzorului către SRL “Brio Prim” pentru anul 2020.
4. Se desemnează Consiliul S.A. “Transcon-M” în următoarea compoziție: Bejenaru Eugeniu, Haidau Tatiana, Varlan Marcel.
5. Se desemnează rezerva Consiliului S.A. “Transcon-M” în următoarea compoziție: Varlan Ala, Andriuta Tudor.

In atenția acționarilor „Centrindmontaj” S.A.

AVIZ de convocare a Adunării generale ordinare a acționarilor

„Centrindmontaj” S.A. Vă aduce la cunoștință că la data 16.11.2020, de către Consiliul Societății, a fost hotărâtă convocarea adunării generale ordinare a acționarilor, care va avea loc la 19.12.2020, la ora 11.00, pe adresa: or. Chișinău, str. Muncești 123 A.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE ORDINARE A ACȚIONARILOR:

1. Examinarea și aprobarea dării de seamă financiară a societății pentru anul 2019.
2. Aprobarea dării de seamă a organului executiv privind rezultatele activității în anul 2019.
3. Aprobarea dării de seamă a Consiliului Societății pe anul 2019.
4. Aprobarea dării de seamă a Comisiei de cenzori pe anul 2019.
5. Alegerea membrilor Comisiei de cenzori a Societății.
6. Aprobarea reorganizării societății prin transformarea formei organizatorico-juridice din Societatea pe Acțiuni „Centrindmontaj” în Societatea cu Răspunderea Limitată „Centrindmontaj”.
7. Aprobarea proiectului de reorganizare.
8. Aprobarea actului de transmitere a activelor și pasivelor de la Societatea pe Acțiuni „Centrindmontaj” la Societatea cu Răspunderea Limitată „Centrindmontaj” și altor documente ce țin de reorganizarea societății.
9. Aprobarea actelor de constituire ale Societății cu Răspunderea Limitată „Centrindmontaj”, cuantumului capitalului social, distribuția părților sociale și adresei juridice a acestora.
10. Numirea organelor de conducere ale Societății cu Răspunderea Limitată „Centrindmontaj”.
11. Înștiințarea creditorilor Societății pe Acțiuni „Centrindmontaj” privind reorganizarea societății.
12. Desemnarea persoanelor împuternicite din numele societății pentru prezentarea și înregistrarea tuturor documentelor necesare aferente reorganizării societății la Comisia Națională a Pieței Financiare, I. P. Agenția Servicii Publice, Societatea de Investiții, Societatea de Registru, Serviciul Fiscal de Stat, CNAM, CNAS precum și altele instituțiile de stat.
13. Autentificarea procesului-verbal al adunării generale ordinare a acționarilor.

Adunarea va fi ținută cu prezența acționarilor la orele 11.00, pe adresa: or. Chișinău, str. Muncești 123 A.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală ordinare este perfectată la data 16.11.2020.

Înregistrarea participanților va începe la orele 10.00 și până la orele 10.55, pe adresa: or. Chișinău str. Muncești 123 A. Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi, începând cu 19.12.2020 de la orele 10.00 până la 15.00 pe adresa: or. Chișinău, str. Muncești 123 A.

Acționarii trebuie să aibă buletinul de identitate, iar reprezentanții procură perfectată în conformitate cu legislația în vigoare.

Către acționarii S.A. "Consocivil"

În baza Deciziei Consiliului Societății din 10.10.2020 se anunță convocarea adunării extraordinare generale a acționarilor care va avea loc la data 17.12.2020 pe adresa str. București 23 "A" mun. Chișinău. la ora 13-30.

ORDINEA DE ZI

1. Aprobarea Statutului Societății în redacție nouă.

Pentru participarea la adunare se prezintă buletinul de identitate, iar reprezentantul – procura autentificată.

Cu materialele ordinea de zi se poate lua cunoștință începând cu data 23.11.2020 de la ora 14-00 pînă la 16-00 zile de lucru pe adresa str. București 23A.

Înregistrarea – începînd cu data 17.12.2020 de la ora 11-00 pînă la 13-30 pe adresa str. București 23A mun. Chișinău.

Tel: 022 27-27-39; 22-24-00.
Consiliul societății

Consiliul Societății Magazinul Universal Central „Unic” SA

anunță convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor cu prezența acționarilor pentru data de 03.12.2020, ora 10:00 în incinta Centrului comercial al SA „Unic” pe adresa: Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, nr. 8, et. 3

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea tranzacției de proporții.
2. Emisiunea suplimentară de acțiuni și stabilirea condițiilor de efectuarea a emisiunea
3. Reorganizarea societății.

Înregistrarea acționarilor-09:00;
Începutul adunării-10:00.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunare a fost întocmită la data de 16 noiembrie 2020.

Acționarii trebuie să aibă un document de identitate, iar reprezentanții acestora procură certificată în conformitate cu legea.

Cu materialele Adunării, acționarii pot face cunoștință începînd cu 24 noiembrie 2020, în zile lucrătoare, de la 9.30-16.30 în anticamera Directorului SA „Unic”

Pentru informații apelați 069575155
Consiliul SA „Unic”

Consiliul SA „Piramida-V”

anunță convocarea repetată a Adunării generale anuale cu prezența acționarilor care va avea loc la 15 decembrie 2020 pe adresa: str. Calea Basarabiei, 38, mun. Chișinău. Începutul adunării – ora 10.30. Începutul înregistrării – ora 10.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Examinarea dărilor de seamă a Consiliului Societății și organului executiv pentru anul 2019.
2. Aprobarea dării de seamă a Comisiei de Cenzori privind activitatea pe anul 2019.
3. Distribuirea venitului (acoperirea pierderilor) pentru anul 2019.
4. Alegerea membrilor Consiliului Societății, Comisiei de cenzori și stabilirea cuantumului remunerării muncii acestora.
5. Examinarea chestiunii privind răspundere materială a fostului Administrator al Societății.
6. Examinarea posibilității privind vinderea bunurilor imobile.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală a fost întocmită la data de 18.06.2020.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele privind ordinea de zi a adunării începînd cu 01.12.2020 la adresa: str. Calea Basarabiei, 38, mun. Chișinău.

Acționarii vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții lor o procură perfectată în conformitate cu legislația în vigoare.

SA “Lesobaza”

Informația despre hotărârile aprobate de adunarea generală extraordinară a acționarilor din 02.11.2020

La data 02.11.2020 a fost petrecută adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. “Lesobaza” participat 2 acționari, proprietari a 154705 de acțiuni ordinare nominative (ISIN MD14FORM1009) cu drept de vot – 99,983% din numărul total de acțiuni cu drept de vot. Toate hotărârile au fost aprobate unanim.

LA ADUNARE AU FOST APROBATE HOTĂRÎRILE PRIVIND:

- A anula hotărârile adunării acționarilor S.A. “LESOBAZA” din 27.07.2020 în partea reorganizării societății, aprobării actelor aferente și a organelor de conducere a societății create în urma reorganizării, a avizelor publicate în “Monitorul Oficial” în partea hotărârilor anulate.
- A reorganiza S.A. “LESOBAZA” (IDNO-cod fiscal 1003602004558, sediul: Republica Moldova, mun. Bălți, str. Feroviarilor, 60) prin transformare în S.R.L. “LESOBAZA”, care va deveni unicul succesor de drepturi și obligațiuni patrimoniale și nepatrimoniale a societății reorganizate.
- A aproba în cadrul reorganizării societății în S.R.L. “LESOBAZA”: reducerea capitalului social de la 154889 lei cu 158 lei pînă la valoarea 154731 lei, mărirea cotelor de participare a fondatorilor societății înființate, genurile principale de activitate care vor fi desfășurate, statutul “LESOBAZA” S.R.L., actul de transmitere, bilanțul contabil la 31.10.2020.
- A constitui organele de conducere și control ale societății înființate: administrator – T. Ciobanu și cenzor – O. Nicolaiuc, a aproba contractele individuale de muncă cu ei și a împuternici M. Ciobanu să le semneze în numele “LESOBAZA” S.R.L.
- Pentru semnarea cererilor și altor acte aferente reorganizării societății a împuternici: din partea “Lesobaza” S.A. acționarul M. Ciobanu; din partea “Lesobaza” S.R.L. administratorul T. Ciobanu.
- Semnăturile președintelui și secretarului adunării acționarilor pe procesul verbal al adunării acționarilor, precum și semnăturile persoanelor care au efectuat înregistrarea participanților la adunare depuse pe lista acționarilor care participă la adunare, să fie autentificate de cenzorul societății.

Organul executiv SA „INDMONTAJ”

anunță convocarea Adunării generale anuale repetate cu prezența acționarilor la 04 decembrie 2020 pe adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, în sala de ședințe, et. IV of. 409A, Începutul înregistrării la ora 10.00. Începutul Adunării – ora 11.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea dării de seamă cu privire la activitatea economico-financiară a societății în anul 2019 și direcțiile prioritare de activitate a societății pentru anul 2020.
2. Aprobarea dării de seamă a Comisiei de cenzori privind rezultatele activității economico-financiare a SA „INDMONTAJ” pe anul 2019.
3. Cu privire la repartizarea profitului pe anul 2019 și aprobarea normativelor de repartizare a profitului prognozat pe anul 2020.
4. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale a acționarilor.

Lista acționarilor cu dreptul de participare la Adunare a fost întocmită la data de 21/07/2020.

Acționarii pot face cunoștință cu materialele ordinii de zi a Adunării începînd cu 24/11/2020 în sediul societății pe adresa mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, et. IV, of. 406 de la orele 14.00 pînă la 17.00, în zilele de lucru.

Pentru participarea la Adunare acționarii vor prezenta buletinul de identitate (pașaportul), iar reprezentanții acționarilor și procura autentificată conform legislației.

S.A. „Indmontaj”, tel.: 55-61-66

ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR SA „DRUMURI – BRICENI”

La data de 12 noiembrie 2020 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor SA “Drumuri – Briceni” pe adresa: or. Briceni, str. Frunze 18, sala de ședințe a societății. Adunarea s-a petrecut cu prezența acționarilor, la care au participat 6 acționari cu numărul total de voturi – 69149, ce dețin 84,2% din numărul total de 82102 acțiuni cu drept de vot.

LA ADUNARE AU FOST EXAMINATE ȘI APROBATE URMĂTOARELE DECIZII:

1. Reorganizarea Societății pe Acțiuni „Drumuri – Briceni” prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unei părți din patrimoniul societății existente “Magistrala – Nord” S.R.L., (cu separare a 74,91% din patrimoniu).
2. Documentele cu privire la reorganizarea societății au fost aprobate.
- 2.1 Au fost aprobate actele de evaluare a activelor Societății întocmite de „Actimob Consulting” SRL.
- 2.2 Proiectul reorganizării societății prin dezmembrare (separare) a fost aprobat.
- 2.3 A fost aprobat bilanțul de repartitie a Societății.
- 2.4 Actele de transmitere a activelor în mărime de 74,91% ce se separă au fost aprobate (cota societății existente va alcătui 25,09%).
3. A fost aprobat capitalul social al Societății în urma reorganizării (separării) care s-a micșorat de la 821021 lei la 206020 lei.
4. Au fost aprobate modificările și completările în statutul societății S.A. “Drumuri – Briceni” aferente reducerii capitalului social.

CF “BV Fiduciar-Invest” SA

Lista societăților cu răspundere limitată, părțile sociale ale cărora se expun la vânzare de către CF “BV Fiduciar-Invest” SA terțelor persoane:

Comisia de lichidare a CF “BV Fiduciar-Invest” SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că, în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 11.09.2020 privind aprobarea actului de reevaluare a părților-sociale deținute de administratorul fiduciar și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 45/8 din 22.09.2020 cu privire la unele companii fiduciare, la data de 30.11.2020 începînd cu ora 10-00 pînă la ora 12-00, la sediul companiei: mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 26, vor fi expuse spre vânzare părțile-sociale din portofoliul companiei.

Informația detaliată privind lista societăților cu răspundere limitată părțile-sociale ale cărora se expun la vânzare, % deținut, prețul de vânzare a acestora, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. 45/8 din 22.09.2020 – Anexa nr. 3).

Mențiune:

1. Părțile sociale menționate vor fi realizate terțelor persoane ca părți-sociale unice;
2. Doritorii de a procura părțile-sociale respective vor depune în contul curent al CF “BV Fiduciar-Invest” SA (CF “BV Fiduciar Invest” SA c/f1002600019726 str. Sarmizegetusa, 26, mun. Chisinau, ‘BC’MOLDOVA-AGROINDBANK’SA suc. 2 Chisinau AGRNMD2X876IBAN IBAN MD69AG00000022511532845) avansul de 10% din valoarea de realizare a părții sociale care nu va fi returnată în cazul refuzului de a le procura.

DREPTUL DE PROCURARE A PĂRȚILOR-SOCIALE ÎL AU:

1. Persoanele fizice și juridice din RM;
2. Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Cererile de participare la licitație pot fi depuse la sediul CF “BV Fiduciar-Invest” SA (mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa 26, tel: (022)63-92-74 și tel: 068540069) pînă la data de 27.11.2020 ora 16-00.

În atenția acționarilor “CEPROSERVING” S.A.

În proces de lichidare

Vă aducem la cunoștință că la data de 13 noiembrie 2020 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor „CEPROSERVING” S.A. în proces de lichidare, cvorumul fiind înregistrat de 99,082%.

LA ADUNARE UNANIM AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRĂRI:

1. A schimba adresa juridică a S.A. „CEPROSERVING” în proces de lichidare din: Republica Moldova, MD 2001, mun. Chișinău, bd. Negruzzi, 2 în adresa: Republica Moldova, MD 2012, mun. Chișinău, str. Mitropolit G. Bănulescu Bodoni 45, bir. 202.
2. A opera modificări în Statutul S.A. „CEPROSERVING” privind modificarea adresei juridice după cum urmează: MD 2012, mun. Chișinău, str. Mitropolit G. Bănulescu Bodoni 45, bir. 202.
3. A investi pe dl Maxim Borodai, Președinte al Comisiei de lichidare a S.A. „CEPROSERVING”, cu împuterniciri de a solicita organul înregistrării de stat privind efectuarea înscrierilor respective în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Комбинат хлебопродуктов “AUR ALB” S.A.,

сообщает что акционер “Аgro-Line” S.R.L., приобрел акции и стал владельцем более 5% от уставного капитала.

În atenția Acționarilor ÎM „Glass Container Company” SA

STIMAȚI DOMNI,

Prin Decizia Consiliului Î.M. „Glass Container Company” S.A. din 12 noiembrie 2020, s-a decis de a convoca și desfășura prin corespondență adunarea generală extraordinară a acționarilor Î.M. „Glass Container Company” S.A. pentru ziua de 27 noiembrie 2020,

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Aprobarea achiziționării unui important pachet de acțiuni a societății, de către Vetropack Austria Holding AG, număr de înregistrare FN 105007 y, o societate înregistrată în conformitate cu legislația Republicii Austria, cu sediul la Pochlarn;
2. Examinarea Dării de seamă a Consiliului Î.M. „Glass Container Company” S.A.;
3. Examinarea Cererilor Membrilor Consiliului Î.M. „Glass Container Company” S.A., privind încetarea înainte de termen a împuternicirilor și aprobarea acestora.

A ține adunarea generală extraordinară a acționarilor Î.M. „Glass Container Company” S.A. prin corespondență.

A informa acționarii Î.M. „Glass Container Company” S.A. despre ținerea adunării generale extraordinare prin avis public și suplimentar prin avis poștal.

A întocmi lista acționarilor Î.M. „Glass Container Company” S.A., care au dreptul să participe la adunarea generală extraordinară, prin intermediul „Registru” S.A., conform situației din 12 noiembrie 2020.

A familiariza acționarii Î.M. „Glass Container Company” S.A. cu materialele din ordinea de zi a adunării generale extraordinare, începînd cu 13 noiembrie 2020, în orele de lucru de la 10:00 pînă la 16:00, la sediul societății, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Uzinelor, 201/10.

A înregistra acționarii Î.M. „Glass Container Company” S.A., pe 27 noiembrie 2020, la sediul societății, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Uzinelor, 201/10, în baza Buletinelor de vot restituite.

Pentru participare la adunarea generală extraordinară, acționarii (reprezentanții) Î.M. „Glass Container Company” S.A. vor anexa Buletinul de vot contrasemnat și documentul, care atestă împuternicirile.

Relații la telefonul – 022895800.

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

2

Календарь этого года в темных тонах

3

А. Присакар: Через несколько лет все платежи за публичные услуги будут осуществляться онлайн

4

Председатель PAS Майя Санду победила во втором туре выборов

Председатель партии «Действие и солидарность» (PAS) Майя Санду одержала победу во втором туре президентских выборов, которые прошли в Молдове 15 ноября.

Как передает агентство «ИНФОТАГ», согласно предварительным данным ЦИК, она получила 57,75% или 943 486 голосов избирателей. Ее оппонент, действующий президент Игорь Додон получил на выборах 42,25% или 691 141 голос избирателей. Таковы данные после обработки 100% протоколов с избирательных участков. Они считаются предварительными до поступления в ЦИК всех оригиналов протоколов с избирательных участков.

В выборах приняло участие 1,65 млн избирателей, что составляет 52,78% всех граждан, имеющих право голоса.

Майя Санду станет первой женщиной-президентом в истории Молдовы.

Согласно законодательству, инаугурация нового президента должна пройти в течение 45 дней со дня выборов, но не ранее истечения срока полномочий действующего президента. Срок полномочий Игоря Додона истекает 23 декабря.

В понедельник в ходе брифинга после победы на президентских выборах председатель партии «Действие и солидарность» Майя Санду пообещала вести на посту президента сбалансированную внешнюю политику.

«Мы создадим настоящий баланс во внешней политике, исходя из национальных интересов Молдовы, и наладим прагматичный диалог со всеми странами, включая Румынию, Украину, европейские государства, Россию и США», – заявила Санду.

ISSN 1857-1212

Курс валют на 18.11.2020 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.1103
EUR	1	20.3227
UAH	1	0.6085
RON	1	4.1709
RUB	1	0.2238

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com

тел.: 022 22-12-87;

факс: 022 22-05-03

Подпишитесь на электронную версию Capital Market

Подписавшись на электронную версию Capital Market, вы получите доступ к электронной версии газеты на период действия абонемента.

Чтобы подписаться на электронную версию газеты Capital Market, нужно позвонить в редакцию (022 221287), или отправить электронное письмо на email ziarulcm@gmail.com.

ВНИМАНИЮ КОМПАНИЙ – СУБЪЕКТОВ ПУБЛИЧНОГО ИНТЕРЕСА!

Оператор Официального механизма накопления информации IP Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

“Ediții Periodice” (022) 233740

ПОПРАВКА

В номере 44 газеты Capital Market в материале «ACORD GRUP – 18 лет возможностей, самоотверженности и стойкости» была допущена техническая ошибка.

Правильно читать:

«В этом смысле надо отметить, что ACORD GRUP стал одной из первых страховых компаний Республики Молдова, которые адаптировали медицинское страхование лиц, временно выезжающих за рубеж, к нуждам наших клиентов».

ПРЕСС-РЕЛИЗ НКФР

Реакция Национальной комиссии по финансовому рынку на решение суда в отношении MOLDA SIG SA

Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР), которая является автономным органом центрального государственного управления, осуществляющим регулирование и лицензирование деятельности участников небанковского финансового рынка, а также надзор за соблюдением ими законодательства, наделенный полномочиями принимать соответствующие решения, предоставлять льготы, осуществлять вмешательство, контроль, налагать запреты, дисциплинарные и административные взыскания в установленных законодательством пределах, выразив полное несогласие с решением суда сектора Рышкановка от 6 ноября 2020 года (дело №3-2211/2020) о назначении специального временного управления в MOLDA SIG SA и отстранении от исполнения обязанностей управляющего и совета общества, обжаловала это решение, подав на апелляцию в Апелляционную палату Кишинева.

По мнению НКФР, «решение суда сектора Рышкановка необоснованное и незаконное, в связи с чем оно будет обжаловано, так как суд нарушил и неверно применил нормы вещного права, нарушил процессуальные нормы административного спора, отказался оценить убедительные доказательства. Вследствие этого оценки и выводы суда в решении являются ошибочными, искаженными и противоречат фактическим обстоятельствам дела».

В связи с этим НКФР как орган по надзору требует отменить решение суда Кишинева (сектор Рышкановка) от 06.11.2020 и приостановить действие решения о введении временного управления как необоснованное.

Пресс-служба НКФР

Процесс эмиссии

муниципальных облигаций, благодаря которым местные органы государственной власти могут получить деньги на развитие, сильно отстает.

Да, есть муниципии с невысокими финансовыми возможностями. Это снижает шансы привлечь инвесторов, которые могут купить облигации. То есть инвестировать в проекты. Кроме того, сам этот процесс достаточно сложный. Все это, а также другие проблемы препятствуют получению средств на внедрение проектов, представляющих общественный интерес.

Недостаток средств у органов местного самоуправления (ОМС) является основной причиной стагнации развития населенных пунктов Молдовы, включая водопровод, канализацию, промышленные платформы. Более 70% доходов ОМС – это перечисления из государственного бюджета. С другой стороны, уровень задолженности ОМС невысок. Но, «хотя законодательство предусматривает возможность эмиссии муниципальных облигаций ОМС всех уровней, до сих пор никто из них этого не сделал. Причин много, в том числе законодательного, инвестиционного характера и даже связанных с финансовой инфраструктурой. Взаимодействие с рынком капитала требует финансовых навыков, особой способности экономического прогнозирования со стороны ОМС. С другой стороны, действующее законодательство, похоже, не очень благоприятствует эмиссии и инвестированию в муниципальные облигации. Национальный рынок капитала по-прежнему остается в тени банковской системы, его возможности ограничены, в то же время о них мало что известно», – считают эксперты Независимого аналитического центра Expert-Grup.

Чтобы помочь ОМС использовать этот инструмент и увеличить эффективность законодательства в сфере эмиссии муниципальных облигаций, Expert-Grup опубликовал исследование «Муниципальные облигации – инструмент развития населенных пунктов» в рамках проекта «Местные правительственные облигации как мера расширения местной автономии».

«Цель проекта заключается в повышении возможностей ОМС в сфере эмиссии муниципальных облигаций, чтобы финансировать капитальные инвестиции в соответствии с приоритетными задачами населенного пункта и согласно практике лучшего управления», –

Муниципальные облигации – инструмент развития населенных пунктов

отметил исполнительный директор Expert-Grup Адриан Лупушор.

ЧТО ТАКОЕ МУНИЦИПАЛЬНЫЕ ОБЛИГАЦИИ?

Понятие муниципальных облигаций относится к ценным бумагам, которые выпускают города или другие административно-территориальные единицы. Согласно национальному законодательству, это долговые инструменты, которые эмитируются органами местного самоуправления I уровня – примэриями и II уровня – районами и автономными территориальными единицами. Местные власти могут брать заем путем эмиссии облигаций для получения финансирования, как правило, для капитальных инвестиций или финансирования прежнего долгосрочного займа, говорят эксперты.

ПОЧЕМУ ОМС НЕ ВЫПУСКАЮТ ОБЛИГАЦИИ?

Почему у нас до сих пор не выпускают облигации, тогда как соседние страны используют этот инструмент, чтобы муниципии могли получить финансовые средства? Есть ряд факторов, которые препятствуют таким инвестициям. По мнению авторов доклада, речь идет о неблагоприятном налоговом отношении по сравнению с остальными инструментами, такими как государственные ценные бумаги, которые не облагаются налогом; низким пределе долгов по отношению к доходам местных администраций (30% для Кишинева и Бельц и всего 20% – для остальных ОМС). Особенно это касается небольших ОМС, где наблюдается низкий уровень развития промышленности, недостаток средств не позволяет привлечь инвестиции с помощью эмиссий облигаций. Как отмечают эксперты Expert-Grup, запрещена эмиссия в иностранной валюте. В таких условиях невозможно привлечь иностранных инвесторов, а также инвесторов из диаспоры, заинтересованных в поддержке ОМС своих родных населенных пунктов. И возможность привлечения инвестиций с помощью эмиссий облигаций сведена к минимуму. Точнее, ее вообще нет.

В то же время, чтобы выпустить облигации, местные органы власти должны пройти через достаточно сложный процесс. Он включает 10 шагов: необходимо получить разрешение Минфина, подготовить проспект эмиссии, Национальная комис-

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания 17 ноября Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР), наделенный компетенцией согласно рамочному закону, принял решения в сфере небанковского финансового рынка, в частности:

I. АВТОРИЗАЦИЯ

- Одобрил регистрацию в Реестре эмитентов ценных бумаг отчета о результатах дополнительной эмиссии акций SA ELECTROTEHNICA, на сумму 187 260 леев, в количестве 12 484 простых именных акций номинальной стоимостью 15 леев.

- Одобрил реорганизацию SA CONFORT-A. М. путем дробления (выделения) с передачей части имущества новой компании CONFORT MODERN SRL.

- Разрешил реорганизацию SA GALANTERIA путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью.

- Одобрил заявление об обязательном отзыве, направленное акционерам SAMIDGARD TERRA, направлен-

ное оферентом Юрием Богдановым, предметом которого является 48404 простые именные акции, выпущенные SA MIDGARD TERRA.

- Выдал предварительное согласие трастовым компаниям BV FIDUCIAR INVEST SA и ECON-RENAȘTERE SA на приобретение государственных ценных бумаг.

- Одобрил государственную регистрацию изменений и дополнений в устав AEÎ RURAL CREDIT (утверждены на повторном общем собрании членов в заочной форме от 30.10.2020).

- Переоформил лицензию AEÎ MICROIMPRUMUT на право осуществления деятельности как ссудо-сберегательной ассоциации, путем замены приложения к лицензии с изменением юридического адреса филиала STĂUCENI с MD-4839, мун. Кишинева, с. Ставчены, ул. Грэтиешть, 11/А, на MD-4839, мун. Кишинева, с. Ставчены, ул. Пэчий 5/а.

- Переоформил лицензию AEÎ VALEA VÎLCULUI на право осуществления деятельности как ссудо-сберегательной ассоциации, путем замены приложения к лицензии с изменением юридического адреса фи-

лиала №5 с MD-4101, г. Чимишлия, ул. Св. Марии, 2, на MD-4101, г. Чимишлия, ул. Штефана чел Маре, 16.

- Одобрил государственную регистрацию ликвидации OCN DAVID CREDIT SRL (утверждена решением единственного пайщика от 05.10.2020).

- Одобрил регистрацию в Реестре авторизованных небанковских кредитных организаций субъекта MED-INVEST CREDIT SRL.

II. НАДЗОР

Административный совет НКФР, «приняв к сведению обстоятельства исполнения компаниями CONFIDENTIAL-AUDIT SRL и ALTIMEEA SRL временного управления в MOLDA SIG SA, чтобы не нарушать нормальное операционно-финансовое и инвестиционное управление с обеспечением оптимальных условий сохранения активов общества», внес дополнение в Распоряжение №53/6 от 10.11.2020, согласно которому, «запрещается без предварительного согласия НКФР осуществлять сделки с активами страховщика и активами эмитентов, в которых компании MOLDA SIG SA принадлежат акции и которые участвуют в покрытии технических резервов и расчете уровня платежеспособности».

Пресс-служба НКФР

сия по финансовому рынку (НКФР) должна утвердить проспект. После этого необходимо провести публичное предложение, уведомить о его результатах, ОМС должны составить отчет о долге. Затем следует решение местных властей, закрытие публичного предложения, регистрация результатов эмиссии, оборот и погашение облигаций. Процесс сложный, но он стоит того. Речь идет и о деньгах, о больших деньгах, но и о серьезных рисках. О долгах, которые, в случае неуплаты, ведут к банкротству и окончательной компрометации этого финансового инструмента. Но, как и в других таких случаях, облигации должны быть обеспечены, чтобы их могли погасить в срок.

Нельзя выпускать облигации для финансирования важных проектов, если ограничен в сфере предупреждения риска высокой задолженности. Предел долга в основном составляет 20% от доходов, за исключением переводов специального назначения. Но надо еще обладать финансовыми знаниями, уметь делать экономический прогноз. Правда, наверно, жесткие, но они призваны защитить инвестора с одной стороны и эмитента органа местной власти – с другой. Также речь идет об условиях эмиссии муниципальных облигаций, о цели эмиссии, этапах эмиссии и возвращении займов, полученных после эмиссии.

По мнению авторов доклада, критически важен анализ местных бюджетов в связи с вопросом об облигациях, чтобы оценить соблюдение пруденциальных норм и избежать превращения эмиссии в финансовую или предвыборную авантюру.

По мнению авторов доклада, критически важен анализ местных бюджетов в связи с вопросом об облигациях, чтобы оценить соблюдение пруденциальных норм и избежать превращения эмиссии в финансовую или предвыборную авантюру.

ЧТО ПРЕДЛАГАЮТ АВТОРЫ ДОКЛАДА?

Во-первых, ввести единый налоговый режим для инвестиций. Предоставить возможность эмиссии в иностранной валюте. Увеличить до 30% предел долга для всех ОМС. Развивать национальную программу приобретения муниципальных облигаций. Обязательным залогом успеха является и простая процедура эмиссии.

НАСКОЛЬКО РАЗВИТА ЭМИССИЯ ОБЛИГАЦИЙ В ДРУГИХ СТРАНАХ?

Эксперт Стас Мадан отмечает, что безоговорочным лидером здесь являются США. Объем эмиссий составляет около 3,3 триллиона долла-

ров, они являются главным инструментом финансирования местных администраций. В Центральной и Восточной Европе, в странах СНГ этот инструмент появился с 1990 года, после политической и налоговой децентрализации.

«Есть ряд предпосылок для успеха муниципальных облигаций, учитывая международный опыт. Это налоговое отношение к этому инструменту, необходимость хорошо проработанного инвестиционного плана и, конечно, соблюдение определенных фильтров публичного контроля, чтобы сохранить устойчивость публичных финансов», – отмечает С. Мадан.

В Румынии, например, в 2019 году зарегистрировано 38 эмиссий, из которых 37 доступны для инвесторов на Бухарестской фондовой бирже. Сумма эмиссий – 3,3 миллиарда румынских леев. Срок погашения – от 5 до 30 лет. Правда, 2/3 всех эмиссий приходится на Бухарест, чьи финансовые возможности высоки. Среди инвесторов – банки и инвестиционные фонды. Предел составляет 30%. С точки зрения налогов, есть освобождение от подоходного налога. Гарантацией возврата является закон о неплатежеспособности примэрий и Соглашение о гарантировании.

ЧТО ГОВОРЯТ ЭКСПЕРТЫ?

Государственный секретарь Министерства финансов Татьяна Иванчишина утверждает, что министерство «поддерживает идею использования ОМС инструментов устойчивого финансирования, чтобы не зависеть только от финансирования из государственного бюджета или от коммерческих банков».

«Финансовая автономия ОМС является ключевым элементом повышения их эффективности. Цель проекта не только в оказании ОМС помощи в процессе эмиссии облигаций, но и в прозрачном и эффективном управлении этими ресурсами», – считает представитель посольства Нидерландов в Молдове Екатерина Вилку.

По мнению председателя Конгресса органов местного самоуправления Молдовы (CALM) Виорела Фурдуй, «есть пакет инициатив и предложений по этому вопросу. Необходимо внедрять такой современный инструмент. Он тесно связан с обеспечением финансовой независимости ОМС».

Как считает вице-председатель Административного совета НКФР

Нина Доска, важную роль для начала процесса «играет профессиональный интерес со стороны ОМС к изучению этого инструмента и привлечению необходимых инвестиций в населенные пункты».

«Так как мы располагаем четкими нормами, регулируемыми весь процесс эмиссии облигаций, для ускорения процесса нам остается решить две главные проблемы: во-первых, сделать муниципальные облигации привлекательными, то есть освободить от налога не на год-два, а по меньшей мере на 10-20 лет, если не совсем освободить. Вторая проблема – убедить Нацбанк Молдовы разрешить оплачивать выпущенные облигации иностранной валютой. НКФР несколько раз направляла законопроекты о внесении поправок в Закон о рынке капитала, где предусматривалась возможность выпускать ценные бумаги и в иностранной валюте. Но, к сожалению, эти инициативы не получили поддержки», – отметила Нина Доска.

Она подчеркнула, что этапы эмиссии ничем не отличаются от процедуры в соседних странах, в том числе Румынии.

«Проект, разработанный НКФР, приближен к европейским директивам. Что касается сроков, понятно, что чем качественнее составлены документы, тем быстрее их рассмотрят соответствующие органы. Если говорить о затратах, то для муниципальных облигаций установлены самые минимальные ставки. Например, пошлина, которую взимает НКФР, составляет всего 0,01% от суммы эмиссии. У нас есть успешно работающие ссудо-сберегательные ассоциации, а значит, есть деньги, сбережения, которые можно эффективно разместить при помощи рынка капитала. Почему бы не вложить их в социальные проекты, которые пойдут на пользу населенным пунктам. НКФР готова упростить этот процесс и оказать поддержку на каждом этапе эмиссии», – заявила Нина Доска.

Expert-Grup в рамках проекта начинает конкурс по отбору трех ОМС, которые получат поддержку центра в процессе эмиссии муниципальных облигаций и их эффективном управлении. Конечно, сейчас не самый подходящий момент для выпуска облигаций, пандемия отодвинула все сроки, но процесс необходимо сдвинуть с мертвой точки.

Влад БЕРКУ

Календарь этого года в темных тонах

Пока не прекращаются звуки сирены скорой помощи, пока мы ходим в масках, надо ясно понимать, как это в дальнейшем отразится на нашей жизни, на экономике, сельском хозяйстве, финансовой деятельности, образовании, транспорте, социальной сфере и прочем.

Мы и раньше прогнозировали, как это будет, предполагали, что все вернется в нормальное русло всего через несколько месяцев. Но все пошло по другому сценарию, и под конец года мы вынуждены возвращаться в изоляцию, к пустым улицам и закрытым границам. Конечно, возможную вторую волну кризиса мы встречаем более подготовленными, при значительно более низком уровне паники. Нет толп в магазинах, и никто не запасается туалетной бумагой.

В сентябре появились статистические данные за первое полугодие этого года, и эти показатели действительно и для сегодняшнего дня. Во-первых, потому, что вторая половина года пройдет так же, как и первая, разве что засуха сказала свое слово.

По данным Национального бюро статистики (НБС), за первое полугодие ВВП составил 44,6 млрд леев, снизившись на 14%. Примерно та же ситуация наблюдается и в Европе. Наш показатель чуть лучше, чем в Италии и Франции, но хуже, чем в Румынии и Германии.

Анализ данных по категориям ресурсов показал, что все отрасли экономики ощутили отрицательные последствия пандемии, а наиболее пострадавшими оказались те, где требуется взаимодействие

и мобильность населения. Во втором квартале спад в секторе HoReCa составил 66,2%, театральная, развлекательная деятельность сократилась на 45,8%, спад в пассажирских перевозках превысил 50%.

Такое развитие событий в первой половине года привело к сохранению состояния неопределенности во второй половине. Скорее всего, это состояние продлится и после нового года. В таких условиях инвестиции не могут расти, о чем и говорят цифры Национального бюро статистики.

Спад в перерабатывающей отрасли на 14,3% по сравнению с предыдущим годом вызван частичной остановкой деятельности в апреле-мае и сокращением спроса на внешних рынках. Производство запчастей к автомобилям тоже вышло в минус.

Если в первой половине этого года пандемия привела к сильному росту потребления продуктов IT-сферы (в июне рост продаж составил 13%), то не следует торопиться и думать, что то же самое произойдет во втором полугодии. В первой половине года во многих отраслях менялись условия труда, соответственно, создавались условия для удаленной работы. Во многих сферах это стало спасением, например, в образовании.

Раньше я утверждал, что во время пандемии останавливается передвижение людей, но не товаров, однако показатели статистики заметно изменились. Многие эксперты констатировали, что сокращение дефицита платежного баланса произошло из-за сокращения импорта на 29% и экспорта на 24,2%. Это явление характерно и для кризисов 2009 и 2015 гг.

Коронавирус и засуха оставили главный след в этом году. Специфика молдавской экономики такова, что большая часть ВВП (около 60%) формируется,

как правило, во второй половине года. Пока перспективы довольно мрачные, так как последствия самой сильной за последние годы засухи нам еще предстоит узнать в этом полугодии. Соответственно, есть все предпосылки, что недавний пересмотр властями макроэкономических показателей, согласно которому спад экономики составит 4,5%, будет не последним, этот показатель может составить даже более 6% (зарегистрированный в кризисный 2009 год).

Интересны в этой связи выводы экономиста Станислава Мадана. По его словам, экономика этого года будет иметь ряд отличительных особенностей. По предварительным данным, из-за засухи урожай всех основных зерновых (пшеница, кукуруза, подсолнух) сократится до половины урожая прошлого года. Это отразится и на продовольственной безопасности страны, к тому же стоит ожидать и снижения экспорта этих культур. К засухе добавляется эпидемиологическая ситуация – пока неизвестно, какова будет динамика пандемии COVID-19. Прогнозы колеблются от второй волны, которая нарушит естественный ход событий в экономике, до успешного применения вакцины. По мнению С. Мадана, имеют значение и темпы восстановления основных торговых партнеров нашей страны, особенно из ЕС, и сохранение послаблений в денежной политике.

Конечно, любой прогноз допускает определенную вероятность ошибки. Прошло четыре месяца второго полугодия, и похоже, наши предположения пока подтверждаются. Скорее всего, ноябрь и декабрь будут окрашены в такие же темные цвета, что и остальные месяцы этого года. Хотя мы надеемся совсем на другое.

Константин ОЛТЯНУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnfp.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

BC „Moldindconbank” SA, sec. Centru, Chişinău

Банковский код MOLDMD2X309; Фискальный код 1007601001293

Банковский счет IBAN – MD19ML00000022519093768

В Молдове стартовала Moldova Startup Week 2020

Moldova Startup Week 2020 стартовала накануне в Кишиневе. Это онлайн-мероприятие в области IT для предпринимателей в рамках Национальной программы Startup Moldova.

Как передает «ИНФОТАГ» со ссылкой на официальную страничку TEKWILL, внедряющей проект, участники ждут пять дней развлекательных предпринимательских мероприятий в режиме реального времени с участием местных и международных спикеров и рассказами о процветающих стартапах.

По словам директора проекта Анны Кирина, желающие примут участие в онлайн-семинарах, встречах с инвесторами, экспертизе правовой базы. Они смогут обменяться опытом, узнать об источниках финансирования для тех, кто хочет создать или уже управляет стартапом, ознакомились с политикой развития предпринимательской экосистемы в Молдове.

«Moldova Startup Week – самая важная местная платформа, на которой все участники – органы власти, профильные ассоциации, частный сектор, партнеры по развитию, международное сообщество – объединились для общей миссии, которая окажет сильное влияние на будущее и может вывести нас на вершину локальных стартап-экосистем в мире», – считает она.

Moldova Startup Week 2020 – это мероприятие Techstars, организованное программой Startup Moldova при поддержке Агентства США по международному развитию (USAID) и Швеции в рамках проекта TEKWILL.

Денежные поступления в банки Молдовы сократились на 9,2%, а выплаты из них – на 7%

Денежные поступления в банковские учреждения Молдовы в январе – сентябре превысили 81,930 млрд леев (\$4,763 млрд), что на 8,261 млрд леев (9,2%) меньше, чем год назад. Как сообщает «ИНФОТАГ», основную часть поступлений традиционно обеспечила торговая выручка от продажи товаров – 51,739 млрд леев (-5,1%).

Согласно данным Национального бюро статистики об объемах кассовых операций в банковской системе, наибольший спад поступлений наблюдался от предприятий, оказывающих транспортные услуги, – более чем вдвое, с 1,115 млрд до 487 млн леев.

Выручка от продажи иностранной валюты физическим лицам уменьшилась на 36,2% – до 3,204 млрд; поступления налогов и пошлин – на 32,6%, до 1,278 млрд, а квартирной платы и коммунальных платежей – на 22,4%, до 2,188 млрд леев.

За девять месяцев финансовые организации выдали 85,406 млрд леев (\$4,965 млрд) – на 7% меньше соответствующего периода 2019 г. При этом выплаты на зарплату, стипендии, пенсии, пособия и страховые возмещения уменьшились незначительно – на 2,4%, составив 9,938 млрд; на закупку сельхозпродуктов – 1,115 млрд (-26,3%); на покупку валюты у физических лиц – 25,932 млрд леев (-13,6%).

В то же время выдачи с текущих и депозитных счетов физических лиц увеличились с 14,196 млрд до 14,218 млрд леев.

Информация представлена без данных предприятий и организаций левобережья Днестра и муниципия Бендеры.

Андрей ПРИСАКАР: Через несколько лет все платежи за публичные услуги будут осуществляться онлайн

Процесс электронного преобразования управления в Молдове начался 10 лет назад. За это время разработали и запустили действительно инновационные проекты для государственного и частного секторов. «Агентство электронного управления интенсивно работает над тем, чтобы информировать общественность о выгодах электронных услуг», – заявил Андрей Присакар, глава Управления технологических инвестиций Агентства электронного управления.

– Когда была создана правительственная услуга электронных платежей, сколько учреждений пользуются такими услугами, и сколько сделок осуществили с помощью услуги МРау с момента ее запуска?

– Правительственная услуга электронных платежей МРау начала работу в сентябре 2013 года как возможность осуществления онлайн-платежей за государственные услуги. За эти семь лет служба постоянно развивалась, к МРау подключились 60 операторов услуг и 14 операторов платежей. Сейчас около 650 видов услуг можно оплатить через МРау, и эта цифра постоянно растет. Ежегодно количество сделок, которые проводят с помощью МРау, увеличивается на один миллион, и в настоящее время превысило 18 млн сделок. Всего мы получили более 10,7 млрд леев, ежедневно сумма платежей составляет около 4,1 млн леев.

– Когда запустили услугу МРау, говорили, что проще будет контролировать бюрократию и коррупцию. Была ли достигнута эта цель?

– Задача сокращения бюрократии и коррупции связана со всеми процессами в сфере оказания публичных услуг, платежей и, конечно, является важным элементом. Таким образом, мы считаем, что МРау создал предпосылки для достижения этой цели путем формирования централизованного учета и обеспечения прозрачности платежей, что в итоге привело к росту финансовой ответственности.

В частности, когда мы говорим об услуге МРау, надо отметить, что в ее основе лежат следующие принципы:

- удобство и безопасность платежей и получателей платежей;
- открытость для всех сторон платежного процесса;
- оптимизация расходов, связанных с платежами;
- внедрение процессов, связанных с платежами, при помощи партнерских отношений и преобразования существующих рыночных возможностей;
- обязанность использования услуги МРау государственным сектором, и добровольное использование частным сектором.

Но окончательное достижение этой цели зависит и от других факторов, и Агентство электронного управления постоянно работает над модернизацией публичных услуг и их переводом в цифровое пространство.

– Число фактур, пошлин и услуг, оплачиваемых при помощи МРау, постоянно растет. Но электронные платежи пока не так распространены, как хотелось бы. Мало кто слышал об этой системе. Почему?

– Процесс электронного преобразования управления в Республике Молдова начался 10 лет назад. За это время были разработаны и запущены действительно инновационные проекты для государственного и частного секторов. «Агентство электронного управления интенсивно работает над тем, чтобы информировать общественность о выгодах электронных услуг, в том числе об услуге МРау. В этот юбилейный для Агентства год мы проводим широкую информационную кампанию «10 лет e-управления – 10 лет электронных услуг для всех». Кампа-

ния проводится с 10 октября по 20 декабря и включает ряд публичных и информационных мероприятий, в ходе которых мы представляем информацию обо всем, что касается электронного управления, в самой доступной форме. Мы запускаем новые продукты, разъясняем работу цифровых платформ, созданных Агентством, и порядок использования электронных услуг. Что касается МРау, то я бы не согласился с тем, что эта услуга малоизвестна. Наоборот, она является одной из самых популярных. Конечно, нам хотелось бы, чтобы МРау использовали намного чаще. Мы ожидаем увеличения числа пользователей и количества сделок при помощи МРау после внедрения новых возможностей, которые вскоре появятся на платформе www.mrau.gov.md, например, оплаты фактур за коммунальные услуги. Приоритетом для Агентства электронного управления являются нужды людей – наше внимание и наши усилия направлены на гражданина.

– Каковы наиболее и наименее популярные услуги на МРау?

– Из статистических данных о пользовании услугой МРау можно сделать вывод, что оплата за государственные услуги Агентства публичных услуг составляет 29%, за административные штрафы – 19%, налоги и пошлины – 18%, таможенные налоги и пошлины – 15%, справку о несудимости – 3,9%, выплаты за посещение детских садов – 2,1%, апостиль – 1,3%.

– Какие преимущества предлагает МРау публичным учреждениям и бизнесу?

– До появления МРау не было такой единой возможности платить за публичные услуги. В большинстве случаев оператор публичных услуг сам принимал решение, как принимать оплату, исходя из технических, финансовых и организационных возможностей. Вместе с тем многие операторы публичных услуг каждый год выбирали одних и тех же платежных операторов, избегая конкуренции и продвигая тем самым коррупцию. Очевидно, что такое положение вещей создавало массу неудобств для граждан и других лиц.

Услуга МРау предложила серьезное преимущество для граждан – свободу и удобство выбора любого метода оплаты, доступного в стране (кредитные/дебетовые карты, интернет/мобильный банкинг, электронный портфель или наличные), отсутствие дополнительных пошлин. Государственные учреждения приняли во внимание и тот факт, что МРау интегрирована с 14 операторами платежных услуг, а именно девятью финансовыми организациями, офисами «Почты Молдовы», платежными терминалами и поставщиками электронного портфеля. Такое разнообразие операторов платежных услуг по-

зволяет публичным учреждениям получать платежи намного эффективнее и быстрее, используя мониторинг прохождения денег в режиме реального времени. Основными преимуществами для госучреждений являются:

- единая система платежа и централизованная платформа получения платежей;
- получение платежей с помощью различных операторов платежных услуг;
- оптимизированные расходы на техническую совместимость;
- ускоренный и гарантированный процесс сбора платежей (перевод по назначению два раза в день);
- оптимизированные расходы на обработку платежей;
- видимость и мониторинг платежей в режиме реального времени.

Хотя вначале платформа была задумана для оплаты госуслуг, в 2015 году Правительство, учтя высокий потенциал частного сектора, приняло решение предоставить услуги в пользование частным компаниям. Преимущество для госсектора доступны и частным компаниям.

– Как отразился кризис, вызванный пандемией, на платежах МРау?

– Пандемия, к сожалению, и сейчас оказывает влияние на жизнь каждого из нас. Изменились способы оплаты, так как, например, общество осознало риски использования наличных денег как источника передачи вируса. Возросло на несколько процентных пунктов количество безналичных платежей в МРау, хотя объем наличных платежей пока еще преобладает.

С точки зрения объема сделок, во время пандемии отмечен рекордный уровень сделок оплаты (700 тысяч сделок в месяц) за все семь лет деятельности.

– Какие новые возможности может предоставить услуга МРау в будущем?

– Понимая всю выгоду электронных платежей, Правительство намерено перевести в цифровое пространство все платежи за государственные услуги (гражданин – Правительство, Правительство – гражданин), в том числе стипендии, пенсии, социальные выплаты. После принятия Постановления Правительства №712/2020, услуга МРау откроет новые возможности. В частности, речь идет о введении процесса распределения платежей, то есть распределения социальных выплат и других платежей из бюджетов, входящих в публичный национальный бюджет, и от госучреждений, находящихся на самофинансировании. Так, граждане будут указывать, как они желают получать данные денежные средства – на счет или наличности, а услуга МРау проведет эту операцию. Также появится возможность возвращения платежей через МРау. Сейчас по ряду причин государственные услуги могут быть оказаны частично или не оказаны вовсе. И чтобы не вынуждать граждан идти в офисы операторов публичных услуг, чтобы получить обратно деньги, можно будет получить эти средства на счет или в наличности с помощью МРау.

Кроме того, с МРау будет интегрирована возможность оплаты коммунальных услуг. В этом случае станет доступно получение описанных услуг (billing), в том числе для жилищных ассоциаций. Эта возможность заложит основы единой фактуры для коммунальных услуг. Будет введен единый формат QR-кодов, их генерирование и нанесение на счета, чтобы обеспечить оптимальный процесс получения платежей оператором платежных услуг.

Электронные услуги Агентства электронного управления постоянно развиваются. Поэтому мы ожидаем и других нововведений, а также расширения использования этих услуг.

Четыре банка Молдовы вошли в список 100 крупнейших банков Юго-Восточной Европы

Сразу четыре молдавских банка – Moldova Agroindbank (MAIB), Moldindconbank (MICB), Victoriabank (VB) и Mobiasbanca (MB) попали в престижный список 100 крупнейших банков Юго-Восточной Европы. Как передает «ИНФОТАГ», эти четыре финансовых учреждения страны вошли в рейтинг «100 крупнейших банков 2020» / «100 лучших банков Юго-Восточной Европы 2020», составленный агентством SeeNews. co.

Самое высокое место в рейтинге занимает MAIB – 65-я строчка. Его активы по итогам 2019 г. составили 1,34 млрд евро (+9,24% по сравнению с 2018 г.), а чистая прибыль выросла с 27,2 млн до 36,5 млн евро.

MICB разместился на 76-й позиции. Его активы в 2019 г. составили 957 млн евро (+11,85%), чистая прибыль выросла с 25,6 млн до 35,2 млн евро.

VB сохранил 88-е место. Активы первого частного банка Молдовы в 2019 г. составили 767 млн евро (+3,02%), а чистая прибыль за год выросла с 2,2 млн до 16,2 млн евро.

MB – OTP Group поднялся на 4 строчки, заняв 96-е место. Его активы в 2019 г. составили 633 млн евро (+11,5%), а прибыль сократилась с 15,2 млн до 12,8 млн евро.

Впервые в рейтинге «TOP100 See» в этом году в список крупнейших страховых компаний Юго-Восточной Европы вошла компания с австрийским капиталом Grawe Carat Asigurări. По итогам 2019 г. она подписала премии на 13,1 млн евро, или на 15,36% больше, чем в предыдущем году. Ее прибыль составила 1,1 млн евро (в 2018 г. – 1,3 млн евро).

ТПП при поддержке Программы структурных реформ USAID в Молдове запустила серию вебинаров в поддержку экспортеров «Условия поставок INCOTERMS 2020»

Правила INCOTERMS 2020, выпущенные под эгидой Парижской международной торговой палаты, признаны и приняты на международном уровне, определяют обязательства, риски и расходы, понесенные покупателем и продавцом при совершении внешнеторговых операций.

Как отметил председатель Торгово-промышленной палаты (ТПП) Молдовы Сергей Харя, благодаря правильному использованию INCOTERMS 2020 компании будут лучше подготовлены к выходу на международные рынки, это также минимизирует риски для бизнеса.

Говоря о поддержке USAID этого проекта, директор программы структурных реформ USAID в Молдове Дуглас Мьюр подчеркнул, что такие инновационные семинары вызывают большой интерес в деловой среде, и данная серия нацелена на работу с предпринимателями из регионов.

«Мы надеемся, что эти тренинги будут способствовать повышению экономической активности, особенно сейчас, когда она пострадала от пандемии коронавируса», – сказал Дуглас Мьюр.

Пять семинаров проводятся в период с 10 по 14 ноября для предпринимателей из Сорок и Оргеева; Кагула и Унген; Кишинева и Хынчешт; Бельца и Единец; Гагаузии и левобережья Днестра.

Во время открытия семинаров ТПП и программа структурных реформ USAID подписали меморандум о взаимопонимании, который предусматривает двустороннее сотрудничество в области оцифровки процесса выдачи сертификатов происхождения; продвижения и оцифровки процесса получения свидетельства об одобрении форс-мажора; усиления потенциала деловой среды в использовании условий поставки в международной торговле INCOTERMS 2020.

В этом году цены выросли меньше, чем в прошлом году

Дожди в октябре серьезно повлияли на формирование цен в ноябре. И речь идет не только о продуктах питания. Небольшой дождь может снизить цену на петрушку, но ливень уже способен внести серьезные коррективы в статистику. Национальное бюро статистики (НБС) сообщило на днях, что средние потребительские цены в октябре выросли на 0,11% по сравнению с сентябрем. Самый резкий рост цен отмечается на зимнюю одежду и обувь, дрова, лекарства, санитарно-гигиенические изделия, сигареты. Рост средних потребительских цен был обусловлен ростом цен на непродовольственные товары на 0,33% и услуги, оказываемые населению, – на 0,05%.

По данным НБС, средние потребительские цены в октябре этого года снизились на 0,09% по сравнению с аналогичным периодом 2019 года. Снижение средних потребительских цен за десять месяцев 2020 года было обусловлено в основном снижением цен на непродовольственные товары (на 1,09%).

К этим цифрам надо подходить осторожно. Простого сравнения по месяцам мало, чтобы понять причину колебания цен.

Вот еще цифры от НБС. В октябре, по сравнению с сентябрем, снизились цены на свежие фрукты – на 4,3% (в частности цитрусовые – на 14,3%, экзотические фрукты – на 8,8%, виноград – на 6,7%, фрукты – на 3,9%), картофель – 3,5%, свежие овощи – 0,3% (в частности капусту – 16,9%, баклажаны – 10,3%, морковь – 9,6%, чеснок – 4,8%, лук – 4,7%), мясо птицы и крупы – на 0,3%.

Часто рост и падение цен на нашем рынке не связаны с экономическими причинами. Однако в целом можно сформулировать объяснения таким колебаниям. Снижение цен на капусту объясняется тем, что сейчас ее массово консервируют. Глядя на стоимость килограмма капусты, задаешься вопросом, есть ли смысл выращивать ее, и как покрываются расходы на налоги, приобретение семян, орошение, уход, перевозку. Снижение цен

на другие продукты, например, картофель, морковь и так далее, объясняется тем, что сроки сбора урожая и появления на рынке у них почти одинаковые, и эти сроки достаточно сжатые. Многие производители не могут их хранить и не могут тратить дополнительные деньги на охладительные системы.

Что касается мяса птицы, то из-за засухи пострадала кормовая база, отсюда высокие цены на корм. Собственно, весь птицеводческий сектор находится под угрозой, поэтому производители обращают внимание на то, что без поддержки государства в виде льгот или других преференций мы можем остаться вообще без птицеводства. Были и коллективные обращения, но желаемых мер так и не последовало. Возможно, что цены будут расти и далее. Конечно, без мяса мы не останемся, но место местных продуктов займут импортные. И это далеко не самое лучшее решение. Более того, разрушение отрасли потребует затем огромных средств на ее восстановление.

В то же время в отчетный период отмечен рост цен на следующие продукты: косточковые фрукты – на 26,3%, помидоры – на 18,9%, куриные яйца – на 11,8%, огурцы – на 7,0%, кабачки – на 6,9%, подсолнечное масло – на 4,4%, кукурузную муку – на 1,0%, молоко и молочные продукты – на 0,8% (в

частности сыр из коровьего молока – на 1,3%, цельное молоко – на 1,1%, сметану – на 0,9%), овечье мясо – на 0,9%, консервированные овощи – на 0,4%, мясо крупного рогатого скота, копчености, вареную колбасу, производные продукты, чай и мед – на 0,2%.

Во многих случаях рост цен связан с концом аграрного сезона, и покупатели начнут интересоваться, наши ли это помидоры или импортные. Но наши помидоры будут дороже, потому что они местные, с поля, чистые.

Конечно, то, что они с поля, не оправдывает высокую цену. Ведь расходы в поле меньше, чем расходы на теплицы. В статистике это не отразится. Статистики смотрят в бумагу, где написаны цены, и все.

Как я уже сказал, к этим цифрам надо подходить с осторожностью, сравнивая цены октября с ценами сентября.

В октябре, по сравнению с сентябрем, цены на непродовольственные товары выросли на 0,33%. Отмечен более резкий рост цен (до 5,9%) на зимнюю одежду и обувь, дрова, лекарства, санитарно-гигиенические изделия, сигареты. За оказанные населению услуги в октябре по сравнению с сентябрем было зарегистрировано повышение тарифов на: аренду квартир студентами – на 2,0%, гостиничные услуги – на 1,1%, услуги яслей и детских садов – на 0,8%, услуги медицинских лабораторий – 0,6%, оплату аренды студенческих общежитий – 0,4%.

То есть рост цен в октябре – нормальное явление. Правда, учитывая засуху этого года и пандемию, цены выросли не так заметно, как в аналогичный период прошлого года.

Стоят ли за этим экономические причины, или это только амбиции и субъективные оценки некоторых групп людей? Вот на этот вопрос и нужно найти ответ.

Константин ОЛТЯНУ

Самую высокооплачиваемую в Молдове работу предлагают в Джурджулештах

Национальное агентство занятости населения (ANOFM) опубликовало список самых высокооплачиваемых вакансий на рынке труда, передает МОЛДПРЕС.

Таким образом, самая высокооплачиваемая вакансия, по данным ANOFM, – это должность директора производства в швейцарской компании, работающей в селе Джурджулешты Кагульского района. Работа предлагается для человека с опытом работы в области производства подсолнечного масла, владеющего английским языком на продвинутом уровне. Предлагаемая заработная плата – от 45 до 50 тысяч леев.

Эта же компания предлагает зарплату в 17 тысяч леев для трех вакансий руководителей, отвечающих за организацию и осуществление деятельности по производству масла.

Рейтинг самых высокооплачиваемых рабочих мест продолжает вакансия инженера-технолога в компании по производству текстиля в городе Теленешты. Зарплата колеблется от 10 до 20 тысяч леев, в зависимости от навыков и требований.

Другая вакансия с зарплатой 17 тысяч леев – начальник производства в сельскохозяйственной компании в Леово, который отвечает за управление производственным процессом.

Компания в Бельцах, специализирующаяся на международных перевозках, предлагает зарплату 16 тысяч леев для двух водителей, которые будут ездить по международным направлениям.

В этом месяце большим спросом пользуются инженеры, технологи, пчеловоды, монтажники в области строительства, которым предлагают максимальную заработную плату в размере 15 тысяч леев.

Зарботная плата в размере 8-10 тысяч леев также предлагается: сварщикам, швеям, бухгалтерам, водителям, поварам, врачам и т. д.

МОЛДПРЕС

Среднесрочные бюджетные рамки (2021-2023 гг.) опубликованы в Monitorul Oficial

Решение Правительства об утверждении Среднесрочных бюджетных рамок (2021-2023 гг.) было опубликовано в Monitorul Oficial 13 ноября. Оно было составлено с учетом влияния пандемии COVID-19 и стихийных бедствий на экономику, сообщает МОЛДПРЕС.

В документе представлены аспекты, связанные с решением бюджетных проблем и рационализацией государственных расходов для борьбы с последствиями пандемии и оживления экономики. Предлагаемые стратегии были согласованы с партнерами по развитию и будут служить руководством для властей при планировании местных и государственных бюджетов на следующие три года.

«Учитывая внезапное развитие ситуации, у нас может быть определенная степень скептицизма по поводу актуальности этого документа для всех трех лет. Но он, безусловно, послужит основой для бюджета на следующий год. Министерство финансов уже перечислило лимиты расходов всем министерствам. В следующем году важно вернуться к мерам поддержания экономики», – отметил премьер-министр Ион Кику.

Бюджетные параметры на 2021 год согласованы со специалистами Международного валютного фонда. Инвестиции в инфраструктуру остаются приоритетом для Правительства. Расходы на дорожную инфраструктуру останутся как минимум на уровне этого года. В дополнение к 300 миллионам леев, которые традиционно находятся в Национальном экологическом фонде, еще 200 миллионов леев будут выделены на завершение проектов, связанных с водоснабжением и канализацией.

Это решение вступило в силу с момента опубликования в Monitorul Oficial.

МОЛДПРЕС

ODIMM объявила о конкурсе грантов для компаний, желающих получить финансовую помощь для оцифровки своего бизнеса

По сообщению Организации по развитию сектора малых и средних предприятий Молдовы (ODIMM), компании могут получить финансирование в виде грантов и/или ваучеров.

В случае грантов речь идет о средствах до 200 тыс. леев для каждого бенефициара на приобретение нового технологического оборудования, машин и рабочих инструментов, необходимых для оцифровки и модернизации производственного процесса, а также на разработку индивидуальных программных решений и др.

Бизнес-ваучеры предусматривают предоставление финансовой помощи в размере 20 тыс. леев для доступа к услугам веб-разработки и создания социальных страниц.

Заявки на участие в конкурсе принимаются до 25 ноября. Подробности на сайте www.odimm.md.

Напомним, что отбором бенефициаров занимается Наблюдательный комитет «Инструмента поддержки оцифровки малого и среднего бизнеса». Программа финансируется из госбюджета и дополняется средствами Евросоюза. Инструмент поддержки оцифровки малого и среднего бизнеса был запущен в июне для помощи в разработке инструментов электронной торговли в контексте ограничений, введенных во время пандемического кризиса. Новая программа предназначена для помощи предприятиям в создании веб-сайтов и интернет-магазинов, а также для предоставления грантов на покупку цифровых технологий и решений.

InfoMarket